

COVID-19-CRISIS: IMPACT OP DE GEMEENTELIJKE FINANCIËN BEGROTINGSREKENINGEN 2020

**COVID-19-CRISIS:
IMPACT OP DE
GEMEENTELIJKE
FINANCIËN
BEGROTINGSREKENINGEN
2020**

INLEIDING

Deze analyse heeft tot doel een globale kijk te bieden op de financiële toestand van de 19 Brusselse gemeenten voor de begrotingsrekeningen van het jaar 2020, met inachtnaam van de impact van de COVID-19-crisis.

In eerste instantie werd de impact van de crisis geraamd op basis van de gewijzigde gemeentebegrotingen van 2020. Een dergelijke oefening had uiteraard enige beperkingen gezien de grote onzekerheid die er aan het begin van de gezondheids crisis heerste.

Aangezien de gemeenten nu de gemeenterekeningen voor 2020 hebben opgesteld, is het gemakkelijker een voldoende onderbouwde tabel op te maken van de toestand van de gemeentelijke financiën teneinde de tendenzen te onderscheiden die in de praktijk kunnen worden waargenomen.

De financiële gegevens waarop onze analyse gestoeld is, zijn hoofdzakelijk afkomstig van de gewijzigde gemeentebegrotingen voor het dienstjaar 2020, de gemeenterekeningen voor het dienstjaar 2020 en de gegevens die beschikbaar zijn bij Brussel Plaatselijke Besturen.

In dat verband herinneren we eraan dat vooral de door de gemeenten verstrekte COVID-bijlagen bij de rekeningen en gewijzigde begrotingen 2020 als basisstructuur hebben gediend voor de analyse. De door de gemeenten doorgegeven impact hangt enerzijds af van de ramingsmethode die ze gebruikt hebben en anderzijds van de eigen beslissingen die elk van de gemeenten heeft genomen om de gezondheids-crisis te bezweren.

Brussel Plaatselijke Besturen, als toezichthouder, heeft de bewijskracht van deze gegevens gecontroleerd en heeft telkens wanneer mogelijk de nodige herwerkingen van de gegevens uitgevoerd.

Dit verslag is als volgt opgebouwd. Eerst en vooral beschrijft het de impact van COVID op het resultaat en de reservefondsen in 2020. Vervolgens wordt een vergelijking gemaakt van de impact (totale impact, impact op de ontvangsten en op de uitgaven) per inwoner en per gemeente om te vermijden dat verschillen in bevolkingsaantallen een vertekend beeld zouden geven van de omvang en de evolutie van de ontvangsten. De volgende rubriek maakt een analyse van de impact van de crisis per ontvangsten- en uitgavencategorie. Tot slot wordt een beknopte vergelijking gemaakt van de gegevens over de impact van de crisis tussen de gewijzigde begrotingen en de rekeningen 2020.

Deze analyse zal worden bijgewerkt zodra de gegevens met betrekking tot de rekeningen 2021 beschikbaar zijn.

KERNBOODSCHAPPEN

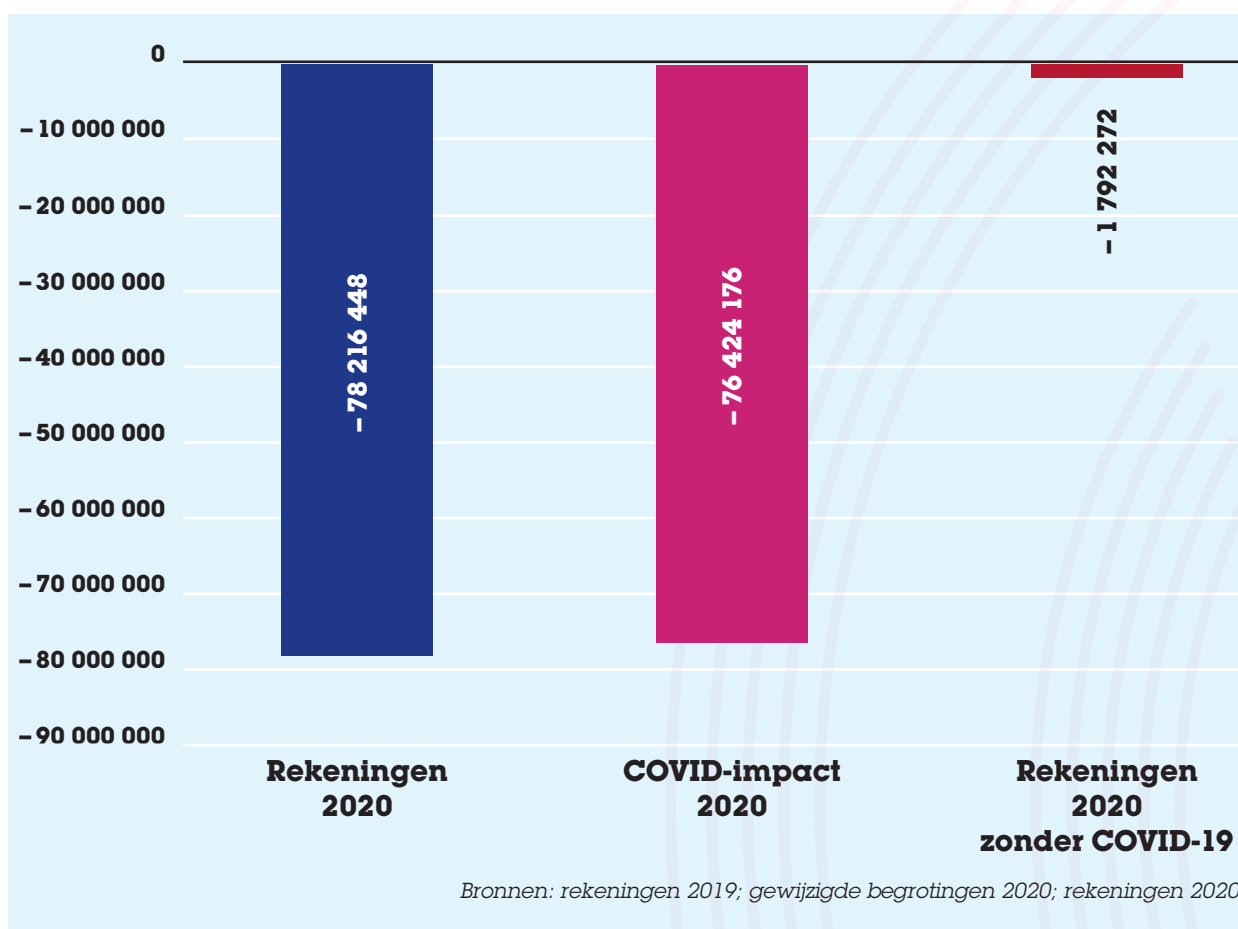
- De kosten van de gezondheidscrisis in 2020 bedragen voor de 19 gemeenten samen – 76 424 176 euro.
- Het resultaat van het eigen dienstjaar met functionele overboekingen bedraagt voor de 19 gemeenten – 78 216 448 euro.
- Het gecumuleerde resultaat voor de 19 gemeenten samen bedraagt 153 521 035 euro.
- Wat het gecumuleerde resultaat aangevuld met de gewone reserves betreft, hebben twee gemeenten (Evere en Sint-Joost-ten-Node) te kampen met een gecumuleerd tekort en beschikken ze over onvoldoende reserves om het met de gewone reserves aangevulde gecumuleerde resultaat in evenwicht te houden. In het geval van Sint-Joost-ten-Node lijkt deze situatie te wijten te zijn aan tijdelijke operationele problemen in 2020 en is het geen structurele toestand.
- Een derde gemeente, Sint-Agatha-Berchem, heeft een tekort op het gecumuleerde resultaat aangevuld met de gewone reserves en bezit geen gewoon reservefonds. De situatie van deze gemeente is zorgwekkender gezien het bedrag van het tekort (3,3 miljoen euro) en de structurele toestand van de gemeentelijke financiën.
- Voor de 19 gemeenten samen heeft de gezondheidscrisis een verlies van 52,3 miljoen euro aan ontvangsten veroorzaakt en de uitgaven met 24,1 miljoen euro doen stijgen.
- De ontvangsten uit overdrachten is de zwaarst getroffen ontvangstencategorie (–27 487 674 euro). Deze vaststelling kan hoofdzakelijk worden verklaard door de daling van de administratieve taksen en retributies wegens de afgenomen toestroom en vraag naar dienstverlening aan de administratieve diensten, wegens de beperkende maatregelen die de belastbare activiteiten doen afnemen en wegens de belastingverlagende maatregelen die de gemeenten genomen hebben om het lokale economische weefsel te ontlasten. In 2020 werd geen impact ingeschreven voor de **personenbelasting**, maar in 2021 zal de gezondheidscrisis er hoogstwaarschijnlijk wel een impact op hebben.
- De ontvangsten uit prestaties zijn met 24 858 224 euro gedaald. De impact is vooral voelbaar op het vlak van de prestaties van de kinderdagverblijven, buitenschoolse opvang en andere onderwijsniveaus, de huurgelden en parkeren.
- De impact op de uitgaven voor overdrachten (17 339 388 euro) is te wijten aan de verhoging van de dotatie aan de OCMW's, de toekenning van premies en vergoedingen aan handelaars en horeca-etablisementen ter ondersteuning van de lokale economie in de gemeenten, de toekenning van rechtstreekse subsidies en premies aan gezinnen en steun aan vzw's en organisaties. We merken op dat het effect van de gezondheidscrisis op de dotatie aan de OCMW's nog dreigt toe te nemen voor de begrotingen 2021 van de gemeenten.
- De impact op de werksuitgaven (4 094 557 euro) is te wijten aan een toename van de uitgaven voor de administratieve kosten verbonden aan de correspondentie met de bevolking, technische kosten zoals de aankoop van ontsmettingsgel, maskers en handschoenen, kosten voor de gebouwen en het ontsmetten ervan en kosten in verband met de medische outsourcing van de COVID-testcentra. De stijging van de uitgaven ligt hoger dan de daling van de kosten ten gevolge van de annulatie van evenementen, de vermindering van specifieke prestaties en de gedaalde bezettingsgraad van de gebouwen.
- De personeelsuitgaven zijn gestegen met 2 644 331 euro vanwege een toename van de uitgaven voor de aanwerving van personeel voor specifieke opdrachten in verband met de gezondheidscrisis, die hoger ligt dan de daling van de uitgaven verbonden aan vermeden of uitgestelde aanwervingen wegens een vermindering van de activiteiten of de vertraging die de gemeenten hebben opgelopen in de aanwervingsprocedures.
- In 2020 bereikt de impact per inwoner een niveau van 62,73 euro.
- De impact per inwoner verschilt sterk van gemeente tot gemeente gezien de gerichte maatregelen ten gunste van ondernemers, die niet noodzakelijk samenhangen met het aantal inwoners, gezien de heterogene situaties van de gemeenten voor de crisis en gezien de eigen strategieën die ze ontwikkeld hebben om er het hoofd aan te bieden in het kader van hun autonomie.

1. COVID-IMPACT IN 2020

1.1 Impact op het resultaat van het eigen dienstjaar met functionele overboekingen

Afbeelding 1 — Impact op het resultaat van het eigen dienstjaar (rekeningen 2020, EUR)

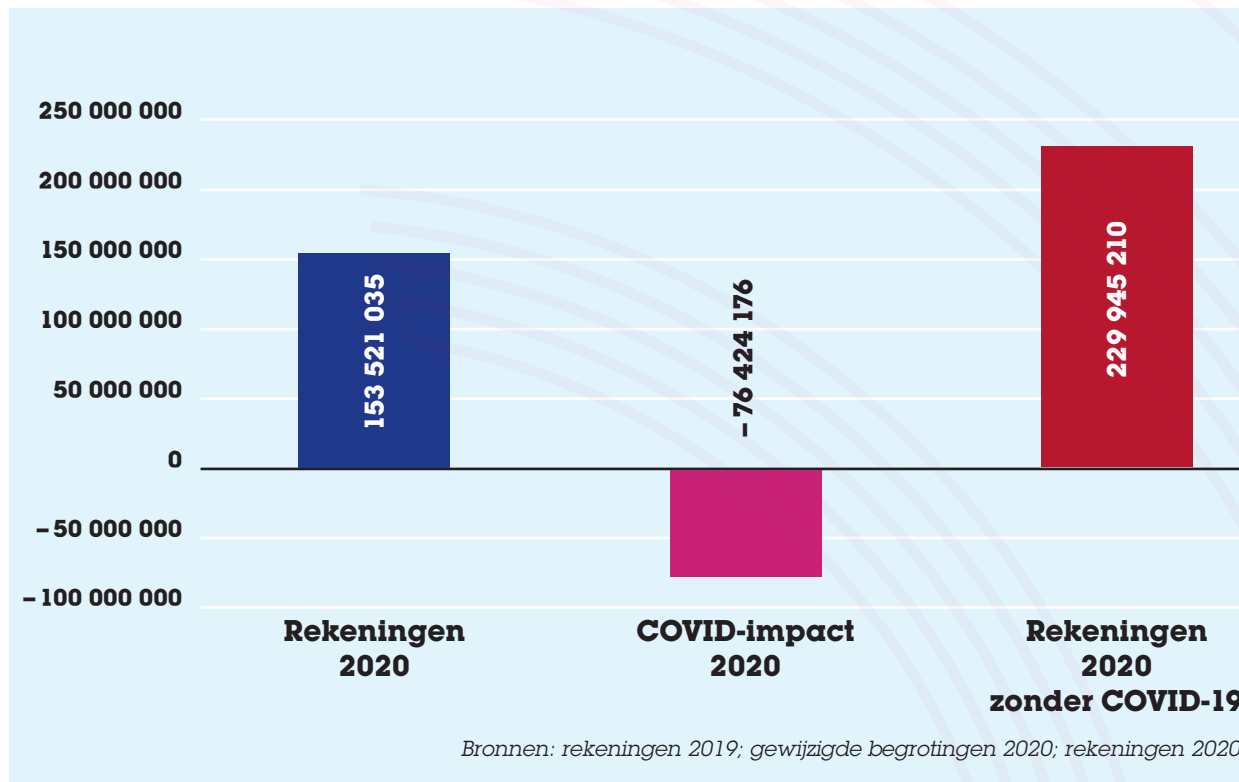

De kostprijs van de gezondheids crisis in 2020 (waarin de ontvangsten daalden en de uitgaven toenamen) wordt geraamd op -76 424 176 euro voor de 19 gemeenten samen.

Het resultaat van het eigen dienstjaar met functionele overboekingen bedraagt voor de 19 gemeenten -78 216 448 euro. Rekening houdend met een COVID-impact van om en bij de 76 424 176 euro, zou dit resultaat van het eigen dienstjaar -1 792 272 euro bedragen als er geen crisis was geweest (-78 216 448 euro + 76 424 176 euro = -1 792 272 euro). We kunnen dus vaststellen dat de gezondheids crisis het samengevoegde resultaat van de 19 gemeenten, dat al een tekort vertoonde, verder heeft doen kelderen tot een aanzienlijk tekort van rond de 80 miljoen euro. Toch verschilt de situatie erg van gemeente tot gemeente, zoals we verder zullen zien.

1.2 Impact op het gecumuleerde resultaat

Afbeelding 2 — Impact op het gecumuleerde resultaat (rekeningen 2020, EUR)

Het gecumuleerde resultaat voor de 19 gemeenten samen bedraagt 153 521 035 euro. Ook hier is de weerslag van de gezondheids crisis op de gemeentelijke financiën zichtbaar, want met een COVID-impact van ongeveer 76 424 176 euro had het gecumuleerde resultaat 229 945 210 euro moeten bedragen als er geen crisis was geweest (d.i. een daling met 33,2 %).

Het gecumuleerde resultaat van de rekening 2019 voor de 19 gemeenten samen bedraagt 203 083 112 euro, terwijl de rekening 2020 een resultaat van 229 945 210 euro laat optekenen als we de gevolgen van de COVID-crisis buiten beschouwing laten. We stellen dus vast dat het gecumuleerde resultaat van de rekening 2020 met 13,2 % gestegen zou zijn ten opzichte van het jaar 2019 als de impact van de gezondheidscrisis geneutraliseerd zou worden.

1.3 Naleving van de versoepelde regel inzake begrotingsevenwicht

Ter herinnering, de Brusselse Hoofdstedelijke Regering heeft beslist de evenwichtsregel voor de gemeenten voor 2020 en 2021 tijdelijk te versoepelen (voor de gewone begroting moeten zowel het resultaat van het eigen dienstjaar na functionele overboekingen als het gecumuleerde resultaat in evenwicht zijn), rekening houdend met de impact van de COVID-19-crisis op de gemeentelijke begrotingen. Uitzonderlijk wordt een tekort op het eigen dienstjaar toegelaten indien de gemeente kan aantonen dat dit tekort niet structureel is en veroorzaakt wordt door de impact van de crisis, en voor zover het evenwicht van het met de gewone reserves aangevulde gecumuleerde resultaat behouden blijft.

1.3.1 Wat betreft het resultaat van het eigen dienstjaar met functionele overboekingen

Tabel 1 — Resultaat van het eigen dienstjaar in 2020 (per gemeente, EUR)

Gemeenten	Rekeningen 2020 buiten COVID-19	Rekeningen 2020	COVID-impact
Anderlecht	-1 008 078	-5 573 956	4 565 878
Brussel	3 021 213	-21 680 734	24 701 947
Elsene	1 314 130	-5 250 461	6 564 592
Etterbeek	1 217 139	-1 304 959	2 522 098
Evere	535 268	-2 663 451	3 198 719
Ganshoren	472 577	-570 587	1 043 164
Jette	799 808	-1 031 825	1 831 633
Koekelberg	451 913	87 302	364 612
Oudergem	2 147 510	-171 230	2 318 740
Schaarbeek	-2 037 890	-8 619 588	6 581 698
Sint-Agatha-Berchem	-2 717 245	-3 542 419	825 174
Sint-Gillis	462 032	-3 227 460	3 689 492
Sint-Jans-Molenbeek	-4 264 010	-6 881 879	2 617 870
Sint-Joost-ten-Node	-7 726 052	-10 176 005	2 449 953
Sint-Lambrechts-Woluwe	-1 141 990	-4 481 387	3 339 396
Sint-Pieters-Woluwe	1 025 952	-2 532 115	3 558 067
Ukkel	6 027 072	2 307 739	3 719 333
Vorst	-441 027	-2 277 777	1 836 749
Watermaal-Bosvoorde	69 408	-625 654	695 062
TOTALEN	- 1 792 272	-78 216 448	76 424 176
Totalen zonder Brussel	- 4 813 485	-56 535 714	51 722 229
In tekort	7	17	

Bronnen: rekeningen 2019; gewijzigde begrotingen 2020; rekeningen 2020

Als we een analyse van elke gemeente afzonderlijk maken, zien we dat alle gemeenten een tekort op het eigen dienstjaar met functionele overboekingen hebben, met uitzondering van de gemeenten Ukkel (2 307 739 euro) en Koekelberg (87 302 euro), terwijl "slechts" zeven gemeenten een tekort hebben in 2020 als we de COVID-impact buiten beschouwing laten in de resultaten. Deze situatie is vergelijkbaar met de voorgaande jaren (in 2019 hadden met name vijf gemeenten een tekort op het eigen dienstjaar met functionele overboekingen).

1.3.2 Wat betreft het gecumuleerde resultaat

Tabel 2 — Gecumuleerd resultaat in 2020 (per gemeente, EUR)

Gemeenten	Rekeningen 2020 buiten COVID-19	Rekeningen 2020	COVID-impact
Anderlecht	12 092 104	7 526 225	4 565 878
Brussel	45 777 241	21 075 295	24 701 947
Elsene	31 739 934	25 175 343	6 564 592
Etterbeek	36 597 846	34 075 748	2 522 098
Evere	1 660 793	-1 537 927	3 198 719
Ganshoren	4 237 193	3 194 030	1 043 164
Jette	5 618 959	3 787 326	1 831 633
Koekelberg	12 781 723	12 417 112	364 612
Oudergem	2 719 053	400 313	2 318 740
Schaarbeek	6 784 416	202 718	6 581 698
Sint-Agatha-Berchem	-2 446 059	-3 271 233	825 174
Sint-Gillis	13 231 320	9 541 828	3 689 492
Sint-Jans-Molenbeek	743 984	-1 873 886	2 617 870
Sint-Joost-ten-Node	-574 596	-3 024 549	2 449 953
Sint-Lambrechts-Woluwe	13 162 202	9 822 805	3 339 396
Sint-Pieters-Woluwe	10 302 345	6 744 278	3 558 067
Ukkel	15 575 246	11 855 913	3 719 333
Vorst	3 366 683	1 529 934	1 836 749
Watermaal-Bosvoorde	16 574 824	15 879 762	695 062
TOTALEN	229 945 210	153 521 035	76 424 176
Totalen zonder Brussel	184 167 969	132 445 740	51 722 229
In tekort	2	4	

Bronnen: rekeningen 2019; gewijzigde begrotingen 2020; rekeningen 2020

Wat het gecumuleerde resultaat betreft, hebben alle gemeenten in 2020 een overschot als we de COVID-impact buiten beschouwing laten, met uitzondering van Sint-Agatha-Berchem (-2 446 059 euro) en Sint-Joost-ten-Node (-574 596 euro). Als we rekening houden met de COVID-impact hebben vier gemeenten een tekort, namelijk Sint-Agatha-Berchem, Evere, Sint-Jans-Molenbeek en Sint-Joost-ten-Node. Daarnaast moet ook de hachelijke situatie van de gemeenten Oudergem (400 313 euro) en Schaarbeek (202 718 euro) aangestipt worden, waarvan het gecumuleerde resultaat een licht overschot vertoont.

In de rekeningen 2019 hadden alle gemeenten een overschot op het vlak van het gecumuleerde resultaat.

1.3.3 Wat betreft het met de gewone reserves aangevulde gecumuleerde resultaat

Tabel 3 — Het met de gewone reserves aangevulde gecumuleerde resultaat voor 2020 (per gemeente, EUR)

Gemeenten	Resultaat van het eigen dienstjaar	Gecumuleerd resultaat	COVID-impact	Reservefondsen	Gecumuleerd resultaat + reservefondsen
Anderlecht	-5 573 956	7 526 225	-4 565 878	6 453 086	13 979 311
Brussel	-21 680 734	21 075 295	-24 701 947	24 060 000	45 135 295
Elsene	-5 250 461	25 175 343	-6 564 592	4 626 689	29 802 032
Etterbeek	-1 304 959	34 075 748	-2 522 098	1 412 286	35 488 034
Evere	-2 663 451	-1 537 927	-3 198 719	396 666	-1 141 261
Ganshoren	-570 587	3 194 030	-1 043 164	5 294 144	8 488 174
Jette	-1 031 825	3 787 326	-1 831 633	1 767 419	5 554 746
Koekelberg	87 302	12 417 112	-364 612	60 959	12 478 071
Oudergem	-171 230	400 313	-2 318 740	14 744 874	15 145 187
Schaarbeek	-8 619 588	202 718	-6 581 698	2 143 573	2 346 292
Sint-Agatha-Berchem	-3 542 419	-3 271 233	-825 174	0	-3 271 233
Sint-Gillis	-3 227 460	9 541 828	-3 689 492	4 394 240	13 936 068
Sint-Jans-Molenbeek	-6 881 879	-1 873 886	-2 617 870	14 951 950	13 078 064
Sint-Joost-ten-Node	-10 176 005	-3 024 549	-2 449 953	1 119 734	-1 904 815
Sint-Lambrechts-Woluwe	-4 481 387	9 822 805	-3 339 396	3 900 000	13 722 805
Sint-Pieters-Woluwe	-2 532 115	6 744 278	-3 558 067	10 199 728	16 944 006
Ukkel	2 307 739	11 855 913	-3 719 333	0	11 855 913
Vorst	-2 277 777	1 529 934	-1 836 749	9 009 061	10 538 995
Watermaal-Bosvoorde	-625 654	15 879 762	-695 062	2 208 452	18 088 215
TOTALEN	-78 216 448	153 521 035	-76 424 176	106 742 862	260 263 897
Totalen zonder Brussel	-56 535 714	132 445 740	-51 722 229	82 682 862	215 128 602
In tekort	17	4			3

Bronnen: rekeningen 2019; gewijzigde begrotingen 2020; rekeningen 2020

Voor de 19 gemeenten samen bedraagt het gecumuleerde resultaat aangevuld met de gewone reserves 260 263 897 euro. Hoewel dit bedrag een vrij comfortabele situatie aantoont wat de eigen middelen betreft, zijn er grote verschillen tussen de 19 gemeenten.

Van de vier gemeenten die een tekort hebben op het gecumuleerde resultaat (Sint-Agatha-Berchem, Evere, Sint-Jans-Molenbeek en Sint-Joost-ten-Node) hebben er drie (Sint-Agatha-Berchem, Evere en Sint-Joost-ten-Node) geen of onvoldoende reserves om het met de gewone reserves aangevulde gecumuleerde resultaat in evenwicht te houden. *Zij leven de versoepelde regel inzake begrotingsevenwicht dus niet na.* De gemeente Sint-Jans-Molenbeek slaagt erin het evenwicht te herstellen dankzij aanzienlijke reserves van om en bij 15 miljoen euro, waardoor ze het tekort van bijna 1,9 miljoen euro op het gecumuleerde resultaat kan opvangen, zodat het met de gewone reserves aangevulde gecumuleerde resultaat op 13 miljoen euro komt te liggen.

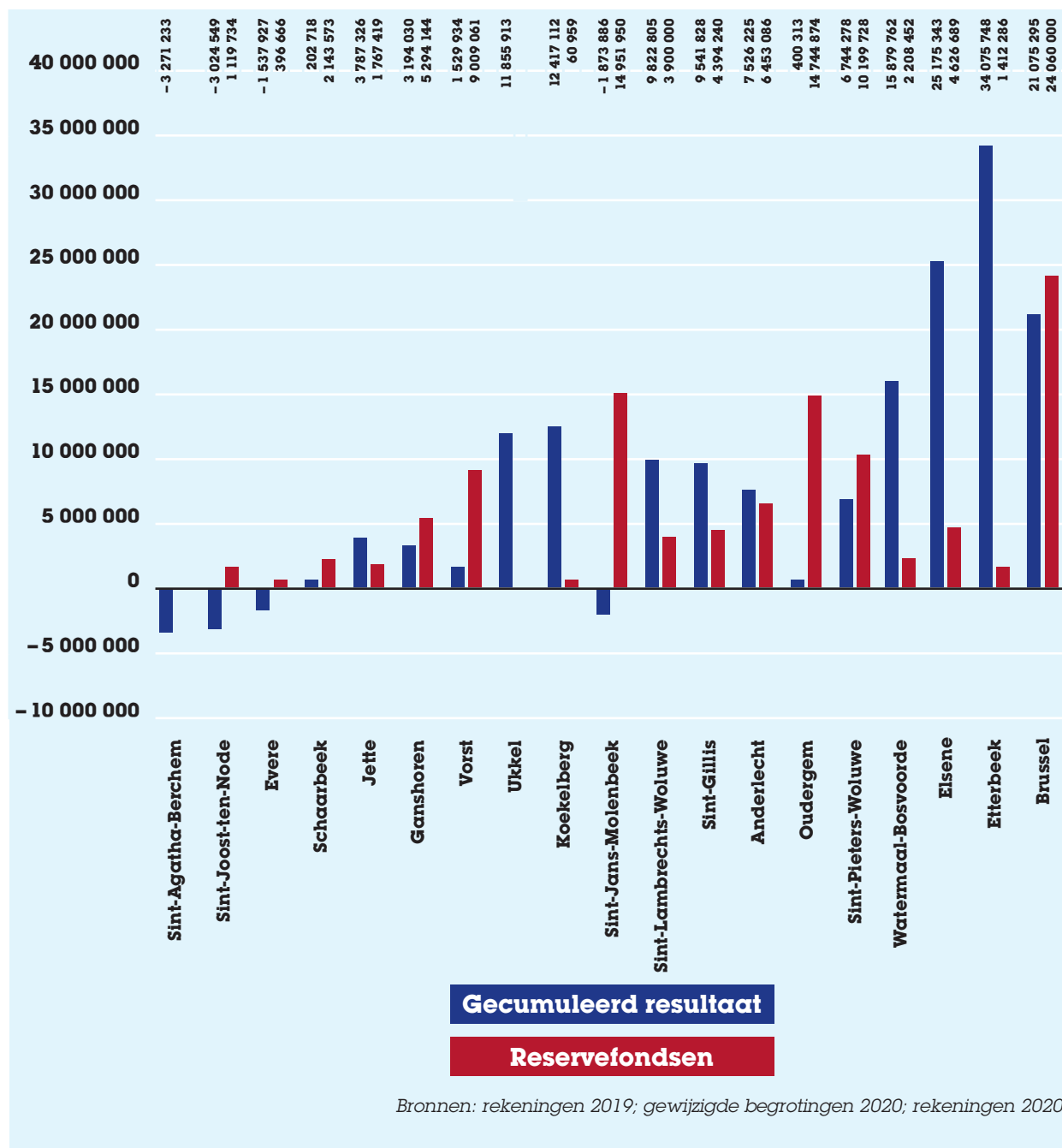
De gemeente Schaarbeek bevindt zich nog steeds in een moeilijke positie want, hoewel ze een met de gewone reserves aangevuld gecumuleerd resultaat van 2 346 292 euro heeft, bestaat dit hoofdzakelijk uit het gewone reservefonds, aangezien het gecumuleerde resultaat nauwelijks overschot vertoont en het resultaat van het eigen dienstjaar een aanzienlijk tekort van 8,6 miljoen euro laat optekenen.

Hetzelfde geldt voor de gemeente Oudergem, waarvan het resultaat van 15,1 miljoen euro in hoofdzaak afkomstig is van haar reservefondsen ten belope van 14,7 miljoen euro, vermeerderd met haar onbeduidende overschot op het gecumuleerde resultaat van 0,4 miljoen euro.

We beklemtonen ook de situatie van de gemeenten Brussel, Etterbeek en Elsene, die samen goed zijn voor 42 % van het totaal van het gecumuleerde resultaat plus reserves van de 19 gemeenten, namelijk voor 110 425 361 euro van de 260 263 897 euro.

1.4 Staat van de eigen middelen in 2020 (gecumuleerd + gewone reserves)

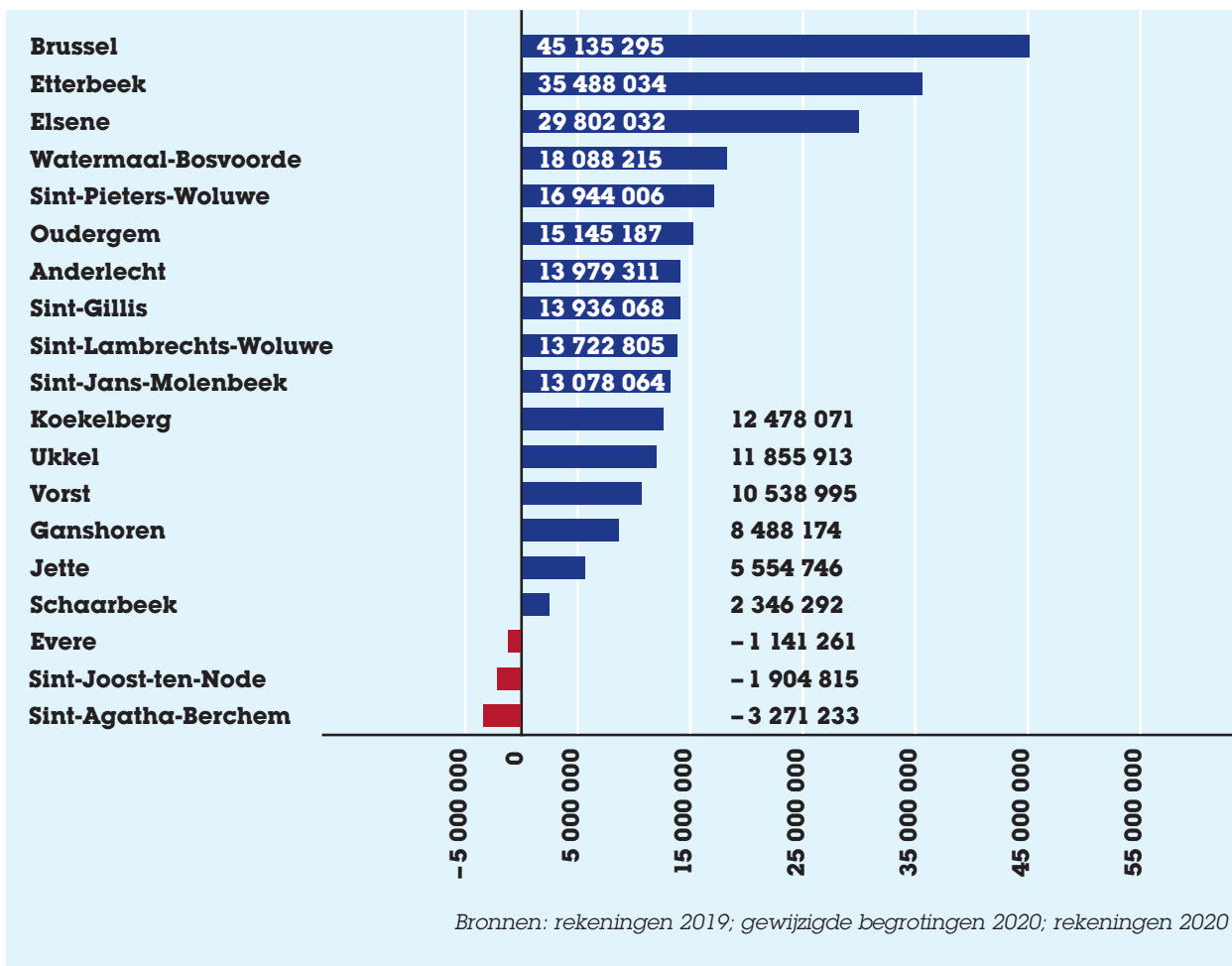
Afbeelding 3 — Staat van de eigen middelen: gecumuleerd resultaat en gewone reserves in 2020 (per gemeente, EUR)

Zoals eerder vermeld, hebben drie gemeenten (Sint-Agatha-Berchem, Evere en Sint-Joost-ten-Node) te kampen met een negatief gecumuleerd resultaat dat het bedrag van hun gewone reserves overschrijdt.

De gemeenten Ukkel, Koekelberg, Watermaal-Bosvoorde, Elsene en Etterbeek hebben dan weer een gecumuleerd resultaat van meer dan 10 miljoen euro, ondanks dat ze over beduidend minder gewone reserves beschikken (Ukkel heeft zelfs geen gewone reserves).

Afbeelding 4 — Gecumuleerd resultaat aangevuld met de gewone reserves voor 2020 (per gemeente, EUR)

Bovenstaande grafiek geeft de situatie weer van Sint-Agatha-Berchem, Sint-Joost-ten-Node en Evere, waarvan het gecumuleerde resultaat plus de gewone reserves niet in evenwicht is.

In de gemeente Sint-Agatha-Berchem is de situatie het meest zorgwekkend, zowel vanwege het bedrag van het tekort (3,3 miljoen euro) als wegens de structurele toestand van de gemeentelijke financiën.

2016	2017	2018	2019	2020
- 2 001 526	187 823	2 590	29 421	- 3 271 233

Bronnen: rekeningen 2016-2019; gewijzigde begrotingen 2020; rekeningen 2020

In de voorbije vijf dienstjaren vertoonde het gecumuleerde resultaat aangevuld met de gewone reserves van de gemeente namelijk tot tweemaal toe een tekort, terwijl in de andere drie dienstjaren het overschot telkens vrij onbeduidend was. Bovendien beschikt deze gemeente niet over reservefondsen om het hoofd te kunnen bieden aan onvoorziene omstandigheden.

De moeilijkheden waarmee Sint-Agatha-Berchem te kampen heeft, zijn dus niet nieuw, en de gezondheidscrisis heeft de situatie alleen maar erger gemaakt. We wijzen er wel op dat de gemeente eind 2021 een nieuwe inbreng van gewestelijke middelen (lening BGHGT) heeft ontvangen ten bedrage van 3 270 000 euro.

De situatie van Sint-Joost-ten-Node en Evere is minder alarmerend, maar vereist toch ook opvolging. In het geval van Sint-Joost-ten-Node is het tekort van de gemeente grotendeels te wijten aan problemen met de organisatie van de interne boekhouding (die vertragingen veroorzaken bij de invordering van bepaalde ontvangsten uit overdrachten). In 2021 zou de financiële toestand van de gemeente moeten verbeteren (inhaalbeweging na de reorganisatiemaatregelen die werden doorgevoerd om een doeltreffende invordering van de ontvangsten te verzekeren). Het tekort op de rekening 2020 blijkt dus een conjunctuurgebonden en geen structureel probleem te zijn.

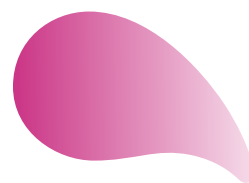
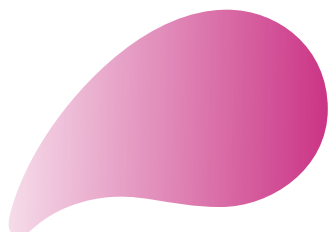
2. IMPACT PER INWONER IN 2020

Met een analyse van de impact per inwoner voor elke gemeente kunnen de ontvangsten en uitgaven per inwoner worden vergeleken, om zo de belangrijke effecten van de verschillende bevolkingsaantallen op de niveaus en de evoluties te kunnen neutraliseren.

Toch moeten de conclusies van een analyse gericht op de impact per inwoner genuanceerd worden, en dat om meerdere redenen. Eerst en vooral heeft een dergelijke analyse bepaalde beperkingen wanneer het gaat om de impact van gerichte maatregelen ten gunste van ondernemers, die niet noodzakelijk samenhangen met het aantal inwoners. Daarnaast zegt een dergelijke analyse niets over de financiële situatie van de gemeenten vóór de crisis, noch over de invloed van deze oorspronkelijke situatie op de keuzes van de gemeenten. Vervolgens herinneren we er ook aan dat de impact per inwoner voortvloeit uit de strategie die de gemeenten hebben toegepast — en dus de beslissingen die ze genomen hebben — in het kader van de gemeentelijke autonomie. Tot slot heeft de ramingsmethode die elk van de gemeenten heeft gebruikt ook een invloed op de impact per inwoner.

De bedoeling van deze rubriek is bijgevolg een globaal beeld te geven van de algemene tendenzen. Daarom zullen enkel de gemeenten waarvan het resultaat (waarde per inwoner) afwijkt van het gemiddelde van de 19 gemeenten in detail geanalyseerd worden.

We verwijzen de lezer naar het hoofdstuk betreffende de impact van de gezondheidscrisis op de rekeningen 2020 per ontvangsten- en uitgavencategorie, waarin de aard van de inkomsten en uitgaven waarop de gezondheidscrisis een weerslag had, uitvoeriger aan bod komt.

2.1 Totale impact per inwoner

Tabel 4 — Totale impact per inwoner in 2020 (per gemeente, EUR)

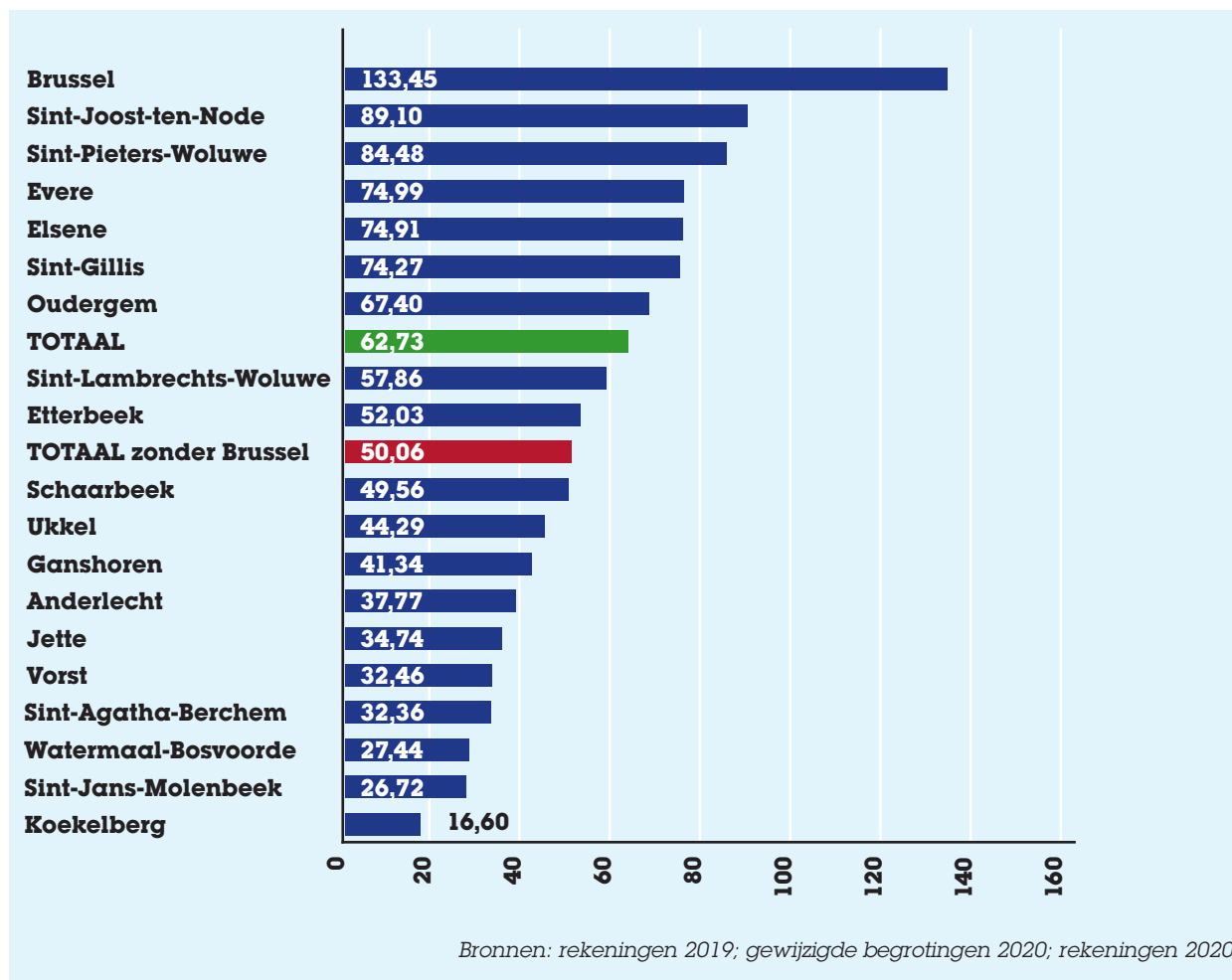
Gemeenten	Bevolking op 1 januari 2020	Totale impact 2020	Impact per inwoner
Anderlecht	120 887	4 565 878	37,77
Brussel	185 103	24 701 947	133,45
Elsene	87 632	6 564 592	74,91
Etterbeek	48 473	2 522 098	52,03
Evere	42 656	3 198 719	74,99
Ganshoren	25 234	1 043 164	41,34
Jette	52 728	1 831 633	34,74
Koekelberg	21 959	364 612	16,60
Oudergem	34 404	2 318 740	67,40
Schaarbeek	132 799	6 581 698	49,56
Sint-Agatha-Berchem	25 502	825 174	32,36
Sint-Gillis	49 678	3 689 492	74,27
Sint-Jans-Molenbeek	97 979	2 617 870	26,72
Sint-Joost-ten-Node	27 497	2 449 953	89,10
Sint-Lambrechts-Woluwe	57 712	3 339 396	57,86
Sint-Pieters-Woluwe	42 119	3 558 067	84,48
Ukkel	83 980	3 719 333	44,29
Vorst	56 581	1 836 749	32,46
Watermaal-Bosvoorde	25 332	695 062	27,44
TOTALEN	1 218 255	76 424 176	62,73
Totalen zonder Brussel	1 033 152	51 722 229	50,06

Bronnen: rekeningen 2019; gewijzigde begrotingen 2020; rekeningen 2020

Voor de 19 gemeenten samen ligt het niveau per inwoner op 62,73 euro. Deze waarneming omvat verschillende realiteiten en roept de volgende commentaren op.

Afbeelding 5 — Totale impact per inwoner in 2020 (per gemeente, EUR)

De stad Brussel heeft een impact per inwoner van 133,45 euro en ligt daarmee ver boven het totale resultaat. Deze situatie is grotendeels te wijten aan de bijzonderheden van de stad. Zij genereert immers meer ontvangsten per inwoner dan de andere gemeenten. Bijgevolg heeft de crisis in Brussel geleid tot een groter verlies aan ontvangsten uit prestaties en overdrachten.

In de gemeente Koekelberg worden de gemeentelijke financiën het minst getroffen (16,60 euro). De negatieve effecten van de crisis (verlies van ontvangsten uit prestaties en overdrachten t.b.v. 556 000 euro) werden immers gecompenseerd door een daling van de werkingsuitgaven (243 000 euro).

De hierboven vermelde speciale gevallen buiten beschouwing gelaten kunnen we de andere gemeenten in drie categorieën indelen zonder dat men kan spreken over een groepering per gelijkaardig sociaaleconomisch profiel.

Sint-Joost-ten-Node, Sint-Pieters-Woluwe, Evere, Elsene, Sint-Gillis, Oudergem	Deze gemeenten zijn het zwaarst getroffen wat betreft de kosten per inwoner in 2020 en hun resultaat ligt hoger dan de impact per inwoner van de 19 gemeenten.
Sint-Lambrechts-Woluwe, Etterbeek, Schaarbeek, Ukkel, Ganshoren	Het resultaat van deze gemeenten ligt lager dan de totale impact per inwoner. Het bedrag ligt tussen 40 en 60 euro.
Anderlecht, Jette, Vorst, Sint-Agatha-Berchem, Watermaal-Bosvoorde, Sint-Jans-Molenbeek	Deze gemeenten komen er het beste uit (impact ongeveer tweemaal lager dan de totale impact).

2.2 Impact ontvangsten per inwoner

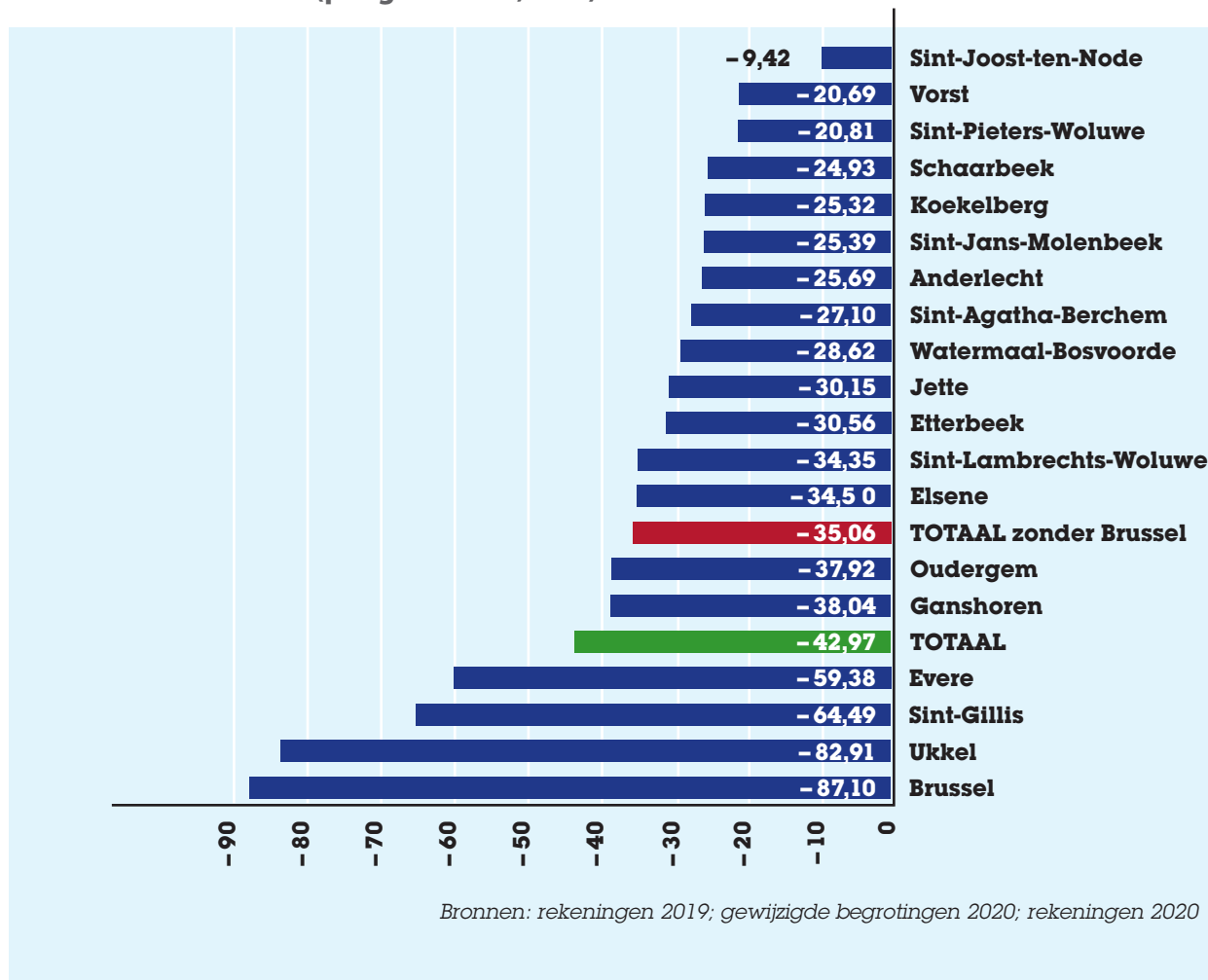
Tabel 5 — Impact op de ontvangsten per inwoner in 2020 (per gemeente, EUR)

Gemeenten	Bevolking op 1 januari 2020	Impact op de ontvangsten 2020	Impact per inwoner
Anderlecht	120 887	-3 105 413	-25,69
Brussel	185 103	-16 123 043	-87,10
Elsene	87 632	-3 023 501	-34,50
Etterbeek	48 473	-1 481 546	-30,56
Evere	42 656	-2 532 742	-59,38
Ganshoren	25 234	-959 779	-38,04
Jette	52 728	-1 589 950	-30,15
Koekelberg	21 959	-556 052	-25,32
Oudergem	34 404	-1 304 606	-37,92
Schaarbeek	132 799	-3 311 330	-24,93
Sint-Agatha-Berchem	25 502	-691 162	-27,10
Sint-Gillis	49 678	-3 203 638	-64,49
Sint-Jans-Molenbeek	97 979	-2 487 247	-25,39
Sint-Joost-ten-Node	27 497	-258 969	-9,42
Sint-Lambrechts-Woluwe	57 712	-1 982 393	-34,35
Sint-Pieters-Woluwe	42 119	-876 347	-20,81
Ukkel	83 980	-6 962 649	-82,91
Vorst	56 581	-1 170 469	-20,69
Watermaal-Bosvoorde	25 332	-725 062	-28,62
TOTALEN	1 218 255	-52 345 899	-42,97
Totalen zonder Brussel	1 033 152	-36 222 856	-35,06

Bronnen: rekeningen 2019; gewijzigde begrotingen 2020; rekeningen 2020

Wat de ontvangsten in 2020 betreft, bedraagt de impact per inwoner over de 19 gemeenten 42,97 euro.

**Afbeelding 6 — Impact op de ontvangsten per inwoner in 2020
(per gemeente, EUR)**

De stad Brussel valt op door een verlies aan ontvangsten per inwoner van 87,10 euro. Inderdaad, de crisis heeft daar een groter verlies veroorzaakt, gezien het sociaaleconomische gewicht van de stad in vergelijking met de andere gemeenten. Dit verlies betreft hoofdzakelijk de ontvangsten uit prestaties en de gemeentelijke belastingen en retributie.

Sint-Joost-ten-Node is dan weer de minst getroffen gemeente (-9,42 euro) met verlies van ontvangsten uit prestaties (kinderdagverblijven en buitenschoolse opvang) en uit de dotatie, in uitvoering van artikel 46*bis*.

Daarna volgen de gemeenten Vorst en Sint-Pieters-Woluwe met verlies aan ontvangsten uit parkeren voor Vorst en uit gemeentelijke belastingen en retributies voor Sint-Pieters-Woluwe.

De hierboven vermelde speciale gevallen buiten beschouwing gelaten kunnen we de andere gemeenten in twee categorieën indelen zonder dat men kan spreken over een groepering per gelijkaardig sociaaleconomisch profiel.

Ukkel, Sint-Gillis, Evere	Deze gemeenten zijn het zwaarst getroffen: ze duwen het totale resultaat de hoogte in.
Ganshoren, Oudergem, Elsene, Sint-Lambrechts-Woluwe, Etterbeek, Jette, Watermaal-Bosvoorde, Sint-Agatha-Berchem, Anderlecht, Sint-Jans-Molenbeek, Koekelberg, Schaarbeek	Deze gemeenten zijn in mindere mate getroffen op het vlak van ontvangsten. De gemiddelde impact per inwoner ligt doorgaans tussen 25 en 38 euro.

2.3 Impact op de uitgaven per inwoner

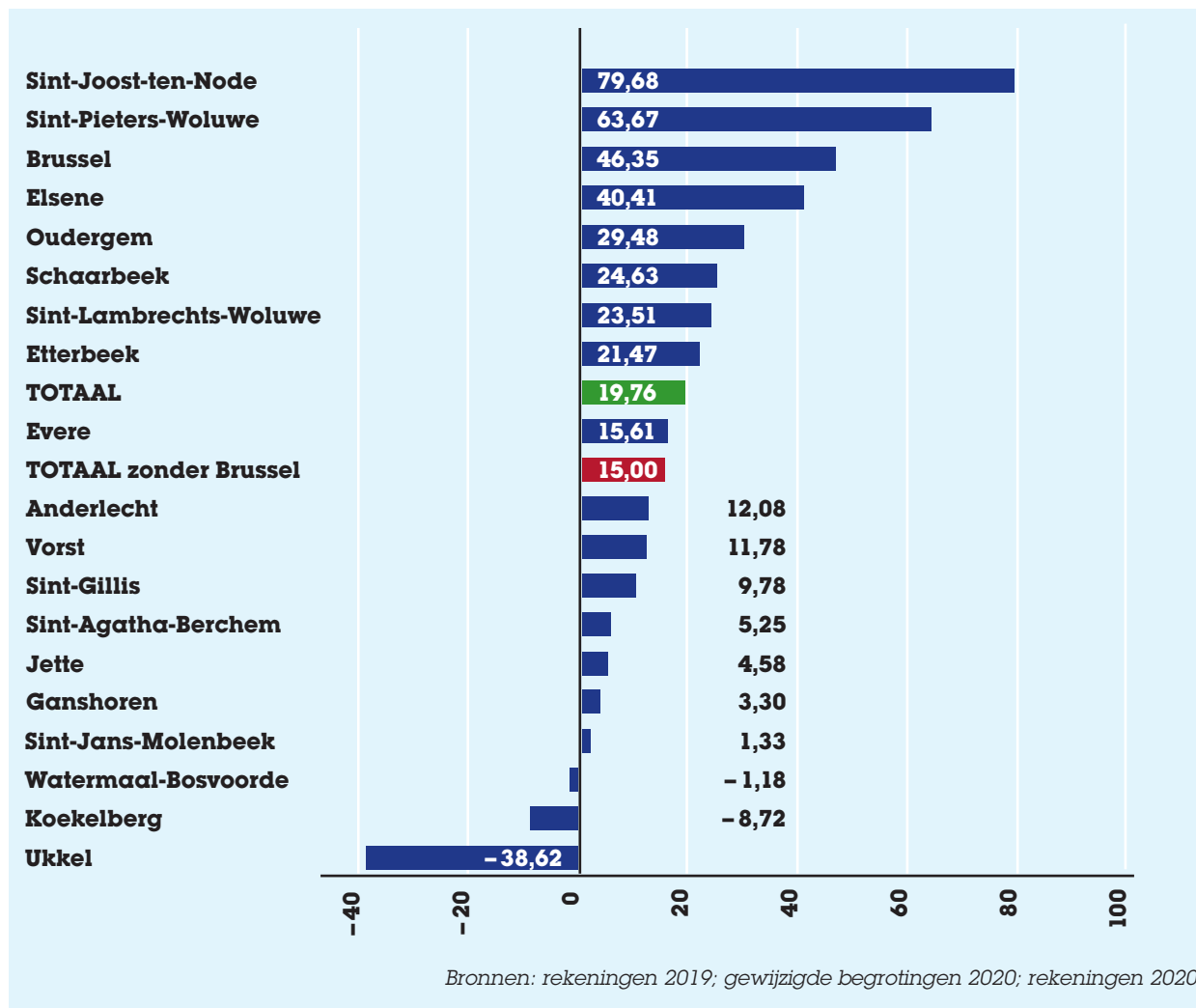
Tabel 6 — Impact op de uitgaven per inwoner in 2020 (per gemeente, EUR)

Gemeenten	Bevolking op 1 januari 2020	Impact op de uitgaven 2020	Impact per inwoner
Anderlecht	120 887	1 460 465	12,08
Brussel	185 103	8 578 904	46,35
Elsene	87 632	3 541 090	40,41
Etterbeek	48 473	1 040 551	21,47
Evere	42 656	665 977	15,61
Ganshoren	25 234	83 385	3,30
Jette	52 728	241 683	4,58
Koekelberg	21 959	-191 440	-8,72
Oudergem	34 404	1 014 133	29,48
Schaarbeek	132 799	3 270 369	24,63
Sint-Agatha-Berchem	25 502	134 013	5,25
Sint-Gillis	49 678	485 854	9,78
Sint-Jans-Molenbeek	97 979	130 623	1,33
Sint-Joost-ten-Node	27 497	2 190 984	79,68
Sint-Lambrechts-Woluwe	57 712	1 357 003	23,51
Sint-Pieters-Woluwe	42 119	2 681 720	63,67
Ukkel	83 980	-3 243 317	-38,62
Vorst	56 581	666 280	11,78
Watermaal-Bosvoorde	25 332	-30 000	-1,18
TOTALEN	1 218 255	24 078 277	19,76
Totalen zonder Brussel	1 033 152	15 499 373	15,00

Bronnen: rekeningen 2019; gewijzigde begrotingen 2020; rekeningen 2020

Wat de uitgaven betreft, bedraagt de impact per inwoner over de 19 gemeenten 19,76 euro.

Afbeelding 7 — Impact op de uitgaven per inwoner in 2020 (per gemeente, EUR)

De gemeente Sint-Joost-ten-Node heeft de hoogste uitgaven per inwoner (79,68 euro). Deze situatie kan hoofdzakelijk worden verklaard door een stijging van de werkingsuitgaven en de uitgaven voor overdrachten.

Ukkel (-38,62 euro), Koekelberg (-8,72 euro) en Watermaal-Bosvoorde (-1,18 euro) bevinden zich in een bijzondere positie: zij hebben winst gemaakt via een terugschroefing van de uitgaven tijdens de crisis. Het betreft hier in hoofdzaak een daling van de werkingsuitgaven.

De hierboven vermelde speciale gevallen buiten beschouwing gelaten kunnen we de andere gemeenten in drie categorieën indelen zonder dat men kan spreken over een groepering per gelijkaardig sociaaleconomisch profiel.

Sint-Pieters-Woluwe, Brussel, Elsene, Oudergem, Schaarbeek, Sint-Lambrechts-Woluwe, Etterbeek	Deze gemeenten hebben tijdens de gezondheids crisis het meeste uitgegeven. Het betreft hoofdzakelijk uitgaven voor overdrachten.
Evere, Anderlecht, Vorst, Sint-Gillis	Deze gemeenten zijn in mindere mate getroffen door de door de crisis veroorzaakte uitgaven en schommelen tussen 10 en 16 euro.
Sint-Agatha-Berchem, Jette, Ganshoren, Sint-Jans-Molenbeek	Deze gemeenten hebben het minste uitgegeven per inwoner naar aanleiding van de crisis.

3. ANALYSE VAN DE IMPACT VAN DE GEZONDHEIDSCRISIS OP DE REKENINGEN 2020 PER ONTVANGSTEN- EN UITGAVENCATEGORIE

Dit hoofdstuk overloopt de impact van de gezondheids crisis per ontvangsten- en uitgavencategorie. Binnen elke categorie wordt de impact op de rekeningen 2020 bestudeerd per economische code en per gemeente.

3.1 Ontvangsten uit prestaties

3.1.1 Algemeen

De impact op de ontvangsten uit prestaties van de rekeningen 2020 bedraagt voor de 19 gemeenten samen –24 858 224 euro. Deze impact is het resultaat van een stijging van de ontvangsten uit prestaties met 215 472 euro en tegelijk een daling ervan met 25 073 697 euro.

3.1.2 Impact per economische code

Tabel 7 — Impact op de ontvangsten uit prestaties van de rekeningen 2020 (per economische code, EUR)

Ontvangsten	Rekeningen 2020	Positieve impact	Negatieve impact	Netto-impact
		Extra ontvangsten	Verlies van ontvangsten	
Prestaties	177 050 635	215 472	25 073 697	– 24 858 224
Huurgelden	25 016 140	34 188	1 331 166	– 1 296 979
Doorgangsrechten gas	11 451 164	0	0	0
Doorgangsrechten elektriciteit	23 825 842	0	0	0
Kinderdagverblijven en buitenschoolse opvang	10 505 303	0	3 583 000	– 3 583 000
Onderwijsprestaties	12 064 957	8 400	6 811 555	– 6 803 155
Parkeren	25 442 237	0	7 164 803	– 7 164 803
Hydrobru	11 158 594	0	0	0
Overige	57 586 398	172 885	6 183 172	– 6 010 288

Bronnen: rekeningen 2019; gewijzigde begrotingen 2020; rekeningen 2020

De **huurgelden** kennen een daling van 1 296 979 euro. De afname en annulatie van culturele en sociale activiteiten in feestzalen of gemeentezalen bijvoorbeeld verklaren grotendeels dit verlies aan inkomsten. Bovendien heeft de overgrote meerderheid van de gemeenten de huurgelden voor de lokalen waarvan ze eigenaar zijn laten zakken of zelfs opgeschort. De ontvangsten uit **kinderdagverblijven en buitenschoolse opvang** zijn gedaald ten bedrage van 3 583 000 euro. De hoofdoorzaak hiervan is het afgenomen gebruik van buitenschoolse opvang en kinderdagverblijven tijdens de lockdown, wat gezorgd heeft

voor een daling van de ontvangsten uit maaltijden, kinderopvang, vakantiestages en tussenkomsten van de ouders in de kosten.

Op het gebied van de **prestaties uit onderwijs** stellen we hetzelfde vast. De ontvangsten van de gemeenten dalen met 6 803 155 euro ten gevolge van het dalende bezoekersaantal van de instellingen van de verschillende onderwijsniveaus. Op schoolniveau is er ook sprake van inkomensverlies op het gebied van maaltijden, stages, kinderopvang en kantines.

Wat betreft de **ontvangsten uit parkeren** tekenen de 19 gemeenten een verlies van 7 164 803 euro op. Dat is tegelijk het gevolg van het moratorium op de inning van parkeerretributies, het afgenomen verkeer tijdens de lockdown en de sedentarisering van de gewoonten.

De overige **ontvangsten uit prestaties** dalen aanzienlijk met 6 010 288 euro. Het gaat meer bepaald om de volgende ontvangsten:

- de ontvangsten uit stages tijdens schoolvakanties en uit de organisatie van buitenactiviteiten voor kinderen en jongeren;
- de bijdragen voor de afgifte van administratieve documenten;
- de daling van de bezoekersaantallen van sportcentra en zwembaden, waardoor de voorziene ontvangsten gekelderd zijn;
- de bijdragen voor markten en rommelmarkten.

Er valt evenwel een lichte stijging op te merken in de categorie **andere ontvangsten uit prestaties** (172 885 euro), die te verklaren valt door een stijgende vraag naar maaltijden aan huis voor kwetsbare en alleenstaande mensen, waarvan de organisatie in handen is van de gemeenten.

3.1.3 Impact per gemeente

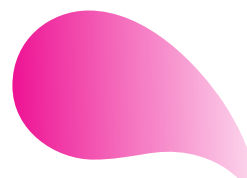
**Tabel 8 — Impact op de ontvangsten uit prestaties van de rekeningen 2020
(per gemeente, EUR)**

Gemeenten	Positieve impact	Negatieve impact	Netto-impact	Impact per gemeente/ totale impact (%)
Anderlecht	0	1 353 400	-1 353 400	5,44
Brussel	0	9 839 896	-9 839 896	39,58
Elsene	0	438 809	-438 809	1,77
Etterbeek	0	514 907	-514 907	2,07
Evere	12 730	1 320 173	-1 307 443	5,26
Ganshoren	0	428 591	-428 591	1,72
Jette	80 000	1 383 103	-1 303 103	5,24
Koekelberg	0	495 040	-495 040	1,99
Oudergem	0	577 014	-577 014	2,32
Schaarbeek	75 250	834 600	-759 350	3,05
Sint-Agatha-Berchem	34 188	594 140	-559 952	2,25
Sint-Gillis	2 848	980 168	-977 320	3,93
Sint-Jans-Molenbeek	0	1 424 740	-1 424 740	5,73
Sint-Joost-ten-Node	0	50 000	-50 000	0,20
Sint-Lambrechts-Woluwe	8 400	1 902 124	-1 893 724	7,62
Sint-Pieters-Woluwe	2 057	465 182	-463 125	1,86
Ukkel	0	1 642 199	-1 642 199	6,61
Vorst	0	459 612	-459 612	1,85
Watermaal-Bosvoorde	0	370 000	-370 000	1,49
TOTALEN	215 472	25 073 697	-24 858 224	100
Totalen zonder Brussel	215 472	15 233 801	-15 018 329	

Bronnen: rekeningen 2019; gewijzigde begrotingen 2020; rekeningen 2020

Bijna 40 % van de COVID-impact op de ontvangsten uit prestaties, namelijk 9 839 896 euro, is toe te wijzen aan de stad Brussel. De gemeenten Anderlecht, Evere, Jette, Sint-Jans-Molenbeek, Ukkel en Sint-Lambrechts-Woluwe vertegenwoordigen eveneens een groot aandeel, met ontvangstverliezen van meer dan 1 miljoen euro.

In de twaalf andere gemeenten ligt de daling van de ontvangsten onder 1 miljoen euro.

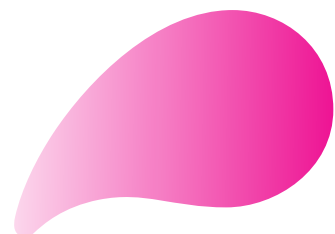
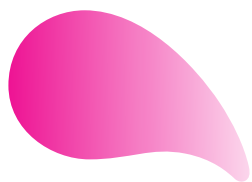
3.2 Ontvangsten uit overdrachten

3.2.1 Algemeen

De impact op de ontvangsten uit overdrachten van de rekeningen 2020 van alle 19 gemeenten samen bedraagt –27 487 674 euro. Deze impact is het resultaat van een stijging van de ontvangsten uit overdrachten met 4 523 163 euro en tegelijk een daling ervan met 32 010 837 euro. Daarmee is dit de ontvangstencategorie met de grootste daling in 2020.

De stijging van de ontvangsten ligt hoofdzakelijk in de categorie **andere ontvangsten uit overdrachten** (4 020 932 euro) en heeft grotendeels betrekking op overdrachten tussen overheidsinstanties via de gemeenten. De belangrijkste overdrachten zijn die van de subsidies van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (GGC) voor de COVID-19-testcentra op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Men kan hier het verband leggen met de werkingsuitgaven, aangezien de GGC-subsidies zijn aangewend voor de financiering van het opzetten en de werking van de testcentra.

De daling van de ontvangsten uit overdrachten kan dan weer hoofdzakelijk worden verklaard door de daling van de **gemeentelijke belastingen en retributies** (24 882 975 euro) en de daling van de **dotatie artikel 46 bis** (5 211 000 euro).

3.2.2 Impact per economische code

Tabel 9 — Impact op de ontvangsten uit overdrachten van de rekeningen 2020 (per economische code, EUR)

Ontvangsten	Rekeningen 2020	Positieve impact	Negatieve impact	Netto-impact
		Extra ontvangsten	Verlies van ontvangsten	
Overdrachten	2 171 388 048	4 523 163	32 010 837	- 27 487 674
Algemene dotatie aan de gemeenten	358 335 227	0	0	0
Dotatie in uitvoering van artikel 46 bis van de wet van 12 januari 1989	37 372 000	0	5 211 000	-5 211 000
Andere dotaties	121 473 152	233 500	9 180	224 320
Bijdragen van de hogere overheid bestemd om de gemeenten te betrekken bij de economische ontwikkeling van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest	41 659 084	0	0	0
Aanvullende belasting op de onroerende voorheffing	721 287 282	0	0	0
Aanvullende belasting op de personenbelasting	242 906 882	0	0	0
Aanvullende belasting op de belasting op motorrijtuigen	11 434 733	0	0	0
Aanvullende belasting op de belasting op toeristenverblijven	25 374 055	0	27 000	- 27 000
Gemeentelijke belastingen en retributies	204 698 086	57 093	24 940 068	-24 882 975
Belastingen op administratieve prestaties	13 017 374	0	5 616 231	-5 616 231
Verhaalbelastingen	41 875	0	0	0
Belastingen op prestaties voor openbare hygiëne	2 129 371	57 093	239 126	-182 033
Belastingen op nijverheids-, handels- en landbouwondernemingen	25 316 969	0	5 260 640	-5 260 640
Belastingen op vertoningen en gemakelijkheden	1 391 778	0	1 510 142	-1 510 142
Belastingen en retributies op het gebruik van het openbaar domein	36 497 584	0	7 334 388	-7 334 388
Belasting op benzine-, olie- en persluchtpompen	1 071 428	0	22 495	-22 495
Patrimoniumbelastingen	47 952 377	0	3 422 953	-3 422 953
Belasting op de kantooroppervlakte	75 031 971	0	1 479 038	-1 479 038
Belasting op de lokalen bestemd voor het verrichten van handelsdaden	1 102 170	0	0	0
Andere belastingen	1 145 187	0	55 055	-55 055
Boetes	17 218 735	211 638	1 305 674	-1 094 037
Bijdragen van de hogere overheid in de wedden van het onderwijzend personeel	0	0	135 296	-135 296
Andere ontvangsten uit overdrachten	389 628 813	4 020 932	382 619	3 638 314

Bronnen: rekeningen 2019; gewijzigde begrotingen 2020; rekeningen 2020

De **algemene dotatie** werd niet gewijzigd. Er is dus logischerwijze geen impact.

In 2020 werd geen impact ingeschreven voor de **personenbelasting**, noch voor de **onroerende voorheffing**. In 2020 werden namelijk de belastingen van het dienstjaar 2019 geïnd. In 2021 en de daaropvolgende jaren zal de gezondheidscrisis er hoogstwaarschijnlijk wel een impact op hebben.

In de rekeningen 2020 is een verlaging van 5 211 000 euro van de **dotatie artikel 46 bis** ingeschreven. Ten gevolge van de negatieve evolutie van het BBP wegens de gezondheidscrisis werd de dotatie die de federale staat aan het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betaalt namelijk verlaagd, en bijgevolg ook het aandeel van elke gemeente.

De verliezen voor de **aanvullende belasting op de belasting op toeristenverblijven ("City Tax")** zijn verwaarloosbaar voor de Brusselse gemeenten. De gemeenten genieten immers van de historische drempel van 26 785 502 euro, die een compensatie vormt voor de opschorting van de belasting op toeristenverblijven in 2020 en 2021. Enkel de gemeenten Jette en Watermaal-Bosvoorde menen winstderving geleden te hebben ten gevolge van de gezondheidscrisis en dit ondanks de toekenning van de historische drempel van respectievelijk 18 000 en 9 000 euro.

De **gemeentelijke belastingen en retributies** zijn de ontvangsten die het meest schommelen, met een nettoverlies van 24 882 975 euro. Deze verliezen situeren zich hoofdzakelijk in de volgende categorieën:

- de **belastingen op administratieve prestaties** (361). Voor alle Brusselse gemeenten samen was er een verlies van 5 616 231 euro aan ontvangsten, dat kan worden verklaard door een verminderde vraag van de bevolking naar dit soort diensten;
- de **belastingen op nijverheids-, handels- en landbouwondernemingen** (364; die bevatten onder andere de economische subcodes 364-17 —**belasting op openblijven van drankgelegenheden en handelszaken na sluitingsuur**—, 364-22 —**belasting op uithangborden en lichtreclames**— en 364-48 —**andere belastingen op ondernemingen**). Deze zijn voor de 19 gemeenten samen gedaald met 5 260 640 euro. Deze daling is het gevolg van het vrijstellingsbeleid dat meerdere gemeenten hebben ingevoerd ten voordele van de plaatselijke handelaars;
- de **belastingen op vertoningen en gemakkelikheden** (365; die bevatten onder andere de economische subcodes 365-01 —**belasting op vertoningen**—, 365-11 —**belasting op sportevenementen**— en 365-48 —**andere belastingen op vertoningen en gemakkelikheden**). Deze zijn met 1 510 142 euro gedaald, wat enerzijds te verklaren valt door de geannuleerde en uitgestelde vertoningen, gemakkelikheden en culturele evenementen, en anderzijds door het vrijstellingsbeleid voor dit type belastingen dat meerdere gemeenten hebben ingevoerd;
- de **belastingen en retributies op het gebruik van het openbaar domein** (366). Deze omvatten onder andere de economische subcodes 366-01 (**belasting op plaatsrecht op markten en rommelmarkten**), 366-03 (**belasting op kermessen, kermiskramen en -wagens**), 366-06 (**belasting op het plaatsen van terrassen, tafels, stoelen**) en 366-09 (**belasting op dagbladkiosken, frietuurkramen, enz.**) De daling van de ontvangsten ten gevolge van de gezondheidscrisis bedraagt 7 356 883 euro. Ook hier betreft het een gevolg van het vrijstellingsbeleid van de gemeenten om hun netwerk van plaatselijke handelaars te ontlasten;
- de **patrimoniumbelastingen** (367). Deze omvatten onder andere de economische subcodes 367-19 (**belasting op kantoorruimten**) en 367-20 (**belasting op de lokalen bestemd voor het verrichten van handelsdaden**). De belastingen dalen met 4 901 990 euro ten gevolge van de door de gemeenten ingevoerde versoepelingsmaatregelen.

De **boetes** dalen met 1 094 037 euro. De afname van het verkeer tijdens de lockdownperiodes verklaart de evolutie van deze inningen.

De **andere ontvangsten uit overdrachten** stijgen met 3 638 314 euro. Deze bestaan hoofdzakelijk uit allerhande subsidies die worden overgedragen via de gemeenten. De belangrijkste overdrachten zijn die van de subsidies van de GGC voor de COVID-19-testcentra op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

3.2.3 Impact per gemeente

Tabel 10 — Impact op de ontvangsten uit overdrachten van de rekeningen 2020 (per gemeente, EUR)

Gemeenten	Positieve impact	Negatieve impact	Netto-impact	Impact per gemeente/ totale impact (%)
Anderlecht	699 000	2 451 013	-1 752 013	6,37
Brussel	1 246 505	7 529 652	-6 283 147	22,86
Elsene	37 963	2 622 655	-2 584 692	9,40
Etterbeek	0	966 639	-966 639	3,52
Evere	99 513	1 324 812	-1 225 299	4,46
Ganshoren	87 928	619 117	-531 189	1,93
Jette	165 699	452 546	-286 847	1,04
Koekelberg	78 968	139 980	-61 012	0,22
Oudergem	17 147	744 739	-727 593	2,65
Schaarbeek	901 486	3 453 466	-2 551 980	9,28
Sint-Agatha-Berchem	177 565	308 775	-131 209	0,48
Sint-Gillis	205 062	2 431 379	-2 226 318	8,10
Sint-Jans-Molenbeek	418 527	1 481 035	-1 062 508	3,87
Sint-Joost-ten-Node	0	208 969	-208 969	0,76
Sint-Lambrechts-Woluwe	5 850	94 519	-88 669	0,32
Sint-Pieters-Woluwe	148 450	561 672	-413 222	1,50
Ukkel	0	5 320 450	-5 320 450	19,36
Vorst	233 500	944 357	-710 857	2,59
Watermaal-Bosvoorde	0	355 062	-355 062	1,29
TOTALEN	4 523 162	32 010 837	-27 487 674	100
Totalen zonder Brussel	3 276 657	24 481 185	-21 204 527	

Bronnen: rekeningen 2019; gewijzigde begrotingen 2020; rekeningen 2020

22,86% van de COVID-impact op de ontvangsten uit overdrachten, namelijk 6 283 147 euro, is toe te wijzen aan de stad Brussel. De gemeente Ukkel heeft ook een aanzienlijk aandeel (19,36 %), wat overeenkomt met een negatieve impact van 5 320 450 euro. De gemeenten Anderlecht, Evere, Elsene, Sint-Jans-Molenbeek, Sint-Gillis en Schaarbeek hebben ontvangstverliezen van meer dan 1 miljoen euro. Voor de 11 overige gemeenten ligt het bedrag tussen 61 012 en 1 miljoen euro.

3.3 Personeelsuitgaven

3.3.1 Algemeen

De personeelsuitgaven van de rekeningen 2020 voor de 19 gemeenten samen zijn met 2 644 331 euro gestegen. Deze impact komt voort uit een daling van de personeelsuitgaven met 447 725 euro en tegelijk een stijging ervan met 3 092 056 euro.

De daling van de uitgaven kan worden verklaard door enerzijds vermeden of uitgestelde indienstnemingen ten gevolge van de afgenomen prestaties voor kinderopvanginitiatieven en -activiteiten, zoals speelpleinwerking, en anderzijds door de vertraging die de gemeenten hebben opgelopen in de aanwervingsprocedures.

De toename van de personeelsuitgaven kan hoofdzakelijk worden verklaard door de aanwerving van personeel voor het uitvoeren van specifieke opdrachten in het kader van de gezondheidscrisis. De meest voorkomende gevallen in de 19 gemeenten zijn:

- de indienstneming van extra personeel voor het ontsmetten van de lokalen en voor stagebegeleiding, alsook ter versterking van de schoonmaakteams;
- de indienstneming van maatschappelijk assistenten voor het verzorgen van leveringen aan alleenstaande personen;
- de aanwerving van personeelsleden voor de HR-dienst naar aanleiding van de toegenomen werkdruk wegens het beheer van het stijgende aantal doktersattesten voor COVID-besmettingen, de organisatie van het corona-ouderschapsverlof, de aanpassing van de werkroosters en de teams en de toepassing van de verschillende maatregelen inzake telewerk;
- de aanwerving van preventiepersoneel om te zorgen voor een aanwezigheid op het terrein teneinde de COVID-maatregelen in de openbare ruimte te doen naleven, de politie te ondersteunen bij de controle op de naleving van de avondklok en hulp te bieden aan daklozen;
- de indienstneming van personeel voor de callcenters die de gemeenten hebben opgericht om de bevolking informatie te verstrekken over de COVID-maatregelen;
- de aanwerving van extra personeel in de dienst van het openbaar onderwijs om de scholen versterking te bieden naar aanleiding van de maatregelen opgelegd door het ONE (Office de la naissance et de l'enfance) en het ATL (Accueil Temps Libre).

3.3.2 Impact per economische code

**Tabel 11 — Impact op de personeelsuitgaven van de rekeningen 2020
(per economische code, EUR)**

Uitgaven	Rekeningen 2020	Positieve impact	Negatieve impact	Netto-impact
		Vermeden uitgaven	Extra uitgaven	
Personeel	1 036 089 682	447 725	3 092 056	2 644 331
Wedden statutair gemeentepersoneel	272 454 923	0	583 517	583 517
Wedden GECO-personeel	56 464 186	21 647	45 819	24 173
Wedden gesubsidieerd personeel	49 326 043	17 300	458 179	440 879
Wedden gemeentelijke mandatarissen	13 718 675	0	21 734	21 734
Wedden contractueel personeel ten laste van de gemeenten	256 139 427	270 281	1 178 111	907 831
Vergoedingen voor geleverde diensten	4 001 540	21 911	45 093	23 182
Wedden onderwijzend personeel ten laste van de hogere overheid	1 608 306	0	0	0
Wedden onderwijzend personeel ten laste van de gemeente	8 310 956	1 922	139 825	137 902
Vakantiegeld	49 453 482	0	1 074	1 074
Werkgeversbijdragen aan de RSZPPO	135 085 629	26 779	73 216	46 437
Pensioenlasten	154 333 337	0	91 971	91 971
Andere personeelsuitgaven	35 193 176	87 885	453 516	365 631

Bronnen: rekeningen 2019; gewijzigde begrotingen 2020; rekeningen 2020

De door de 19 Brusselse gemeenten aangegeven impact van de crisis op de personeelsuitgaven laat zich vooral voelen in de categorie **wedden contractueel personeel ten laste van de gemeenten**. De vermeden uitgaven bedragen 270 281 euro terwijl de stijging van de uitgaven 1 178 111 euro bedraagt. De impact op de 19 gemeenten samen bedraagt dus netto 907 831 euro.

Dezelfde tendensen, weliswaar in mindere mate, kunnen worden waargenomen in de categorieën **wedden statutair gemeentepersoneel**, **wedden gesubsidieerd personeel** en **wedden gemeentelijke mandatarissen**. De nettobedragen van de impact komen respectievelijk neer op 583 517 euro, 440 879 euro en 21 734 euro.

De crisis heeft ook de **andere personeelsuitgaven** doen stijgen (365 631 euro), een stijging die hoofdzakelijk te verklaren valt door de invoering van cadeaucheques die de gemeenten aan hun personeel schenken.

3.3.3 Impact per gemeente

**Tabel 12 — Impact op de personeelsuitgaven van de rekeningen 2020
(per gemeente, EUR)**

Gemeenten	Positieve impact	Negatieve impact	Netto-impact	Impact per gemeente/ totale impact (%)
Anderlecht	0	200 000	200 000	7,56
Brussel	0	0	0	0,00
Elsene	0	1 489 820	1 489 820	56,35
Etterbeek	0	89 759	89 759	3,40
Evere	47 290	0	-47 290	-1,79
Ganshoren	69 416	138 218	68 802	2,60
Jette	52 000	0	-52 000	-1,97
Koekelberg	0	81 431	81 431	3,08
Oudergem	0	169 524	169 524	6,41
Schaarbeek	34 321	0	-34 321	-1,30
Sint-Agatha-Berchem	0	0	0	0,00
Sint-Gillis	0	44 023	44 023	1,67
Sint-Jans-Molenbeek	0	238 752	238 752	9,03
Sint-Joost-ten-Node	0	475 000	475 000	17,97
Sint-Lambrechts-Woluwe	215 000	138 001	-76 999	-2,91
Sint-Pieters-Woluwe	29 697	20 130	-9 567	-0,36
Ukkel	0	6 899	6 899	0,26
Vorst	0	0	0	0,00
Watermaal-Bosvoorde	0	0	0	0,00
TOTALEN	447 725	3 091 556	2 643 831	100
Totalen zonder Brussel	447 725	3 091 556	2 643 831	100

Bronnen: rekeningen 2019; gewijzigde begrotingen 2020; rekeningen 2020

In vijf gemeenten daalden de personeelsuitgaven naar aanleiding van de gezondheids crisis, namelijk in Evere, Jette, Schaarbeek, Sint-Lambrechts-Woluwe en Sint-Pieters-Woluwe. In de gemeenten Sint-Agatha-Berchem, Vorst, Watermaal-Bosvoorde en de stad Brussel had de COVID-crisis geen impact op de personeelsuitgaven.

In de gemeente Elsene was de stijging van de personeelsuitgaven het grootst, namelijk 1 489 820 euro. Deze impact komt voort uit de stijging van de **wedden personeel ten laste van de gemeente** (313 809 euro) naar aanleiding van de indienstneming van 40 extra schoonmakers en de stijging van de **andere personeelsuitgaven** (288 150 euro) verbonden aan de werkgeversbijdragen en tegemoetkomingen en voordelen in contanten voor het gemeentepersoneel.

De stijging van de personeelsuitgaven in de tien andere gemeenten ligt tussen 6 899 en 475 000 euro.

3.4 Werkingsuitgaven

3.4.1 Algemeen

De werkingsuitgaven in verband met de COVID-crisis die ingeschreven zijn op de rekeningen 2020 zijn voor de 19 gemeenten samen gestegen met 4 094 557 euro. Deze impact komt voort uit een daling van de uitgaven met 10 671 079 euro en tegelijk een stijging ervan met 14 765 636 euro.

De vermeden werkingsuitgaven zijn toe te schrijven aan de daling van de kosten ten gevolge van de annulatie van evenementen, de vermindering van specifieke prestaties en de gedaalde bezettingsgraad van de gebouwen.

De stijging van de kosten heeft hoofdzakelijk betrekking op de administratieve kosten verbonden aan de correspondentie met de bevolking, technische kosten zoals de aankoop van ontsmettingsgel, maskers en handschoenen, kosten voor de gebouwen en het ontsmetten ervan en kosten in verband met de medische outsourcing van de testcentra. De impact van de kosten verbonden aan de testcentra wordt gedekt door de subsidies die de gemeenten hebben ontvangen van de GGC.

3.4.2 Impact per economische code

**Tabel 13 — Impact op de werkingsuitgaven van de rekeningen 2020
(per economische code, EUR)**

Uitgaven	Rekeningen 2020	Positieve impact	Negatieve impact	Netto-impact
		Vermeden uitgaven	Extra uitgaven	
Werking	270 815 670	10 671 079	14 765 636	4 094 557
Terugbetaling van kosten en dienstvergoedingen	2 328 732	86 522	12 400	-74 122
Erelonen en uitgaven voor het personeel buiten de administratie	19 092 766	695 985	156 729	-539 256
Administratieve werkingskosten	74 980 615	3 121 834	1 830 104	-1 291 731
Technische werkingskosten	83 560 087	5 240 835	9 011 266	3 770 431
Gebouwen	68 310 616	1 358 278	2 804 481	1 446 203
Huur en huurlasten van gebouwen	11 698 988	38 375	181 391	143 016
Voertuigen	7 464 034	117 792	21 760	-96 032
Financiële beheerskosten	516 193	11 458	0	-11 458
Andere werkingsuitgaven	2 863 638	0	747 506	747 506

Bronnen: rekeningen 2019; gewijzigde begrotingen 2020; rekeningen 2020

De impact van de gezondheids crisis op de **administratieve werkingskosten** komt neer op een daling van de uitgaven met 1 291 731 euro, en dat ondanks de stijging van de uitgaven voor de correspondentie met de burgers en van de kosten voor het beheer en de werking van de IT-uitrusting. In de meeste gemeenten moest het informaticasysteem immers worden aangepast om het af te stemmen op het veralgemeende telewerk.

De grootste impact wordt veroorzaakt door de **technische werkingskosten**, met een stijging van de uitgaven met 3 770 431 euro. De besparingen op de technische werkingskosten (-5 240 835 euro) vanwege de annulatie van schooluitstappen, excursies en socioculturele evenementen wegen niet op tegen de stijging van de kosten (9 011 266 euro). Deze stijging heeft vooral betrekking op:

- de **technische benodigheden voor rechtstreeks verbruik** zoals de aankoop van handgel, maskers en handschoenen, evenals de technische middelen die in gebruik genomen werden met het oog op ontsmetting. De meeste gemeenten hebben bij al hun inwoners mondkmaskers aan huis bezorgd;
- de technische werking voor de levering van maaltijden aan daklozen en alleenstaanden;
- de **technische prestaties van derden, eigen aan de functie** voor de uitbesteding van gezondheidsopdrachten.

De uitgaven in verband met **gebouwen** zijn toegenomen met 1 446 203 euro en hebben betrekking op specifieke prestaties voor de desinfectie van werkplekken en schoolgebouwen.

De **erelonen en uitgaven voor het personeel buiten de administratie** (-539 256 euro) en de uitgaven voor voertuigen (-96 032 euro) dalen naar aanleiding van de crisis wegens de afname van de specifieke prestaties (huisvuilophaling, speelpleinwerking, schoolreizen en uitstappen...) en de annulatie van socioculturele evenementen.

3.4.3 Impact per gemeente

**Tabel 14 — Impact op de werkingsuitgaven van de rekeningen 2020
(per gemeente, EUR)**

Gemeenten	Positieve impact	Negatieve impact	Netto-impact	Impact per gemeente/ totale impact (%)
Anderlecht	0	975 000	975 000	23,81
Brussel	1 944 388	5 083 183	3 138 795	76,66
Elsene	106 032	87 715	-18 317	-0,45
Etterbeek	368 965	577 699	208 734	5,10
Evere	71 143	530 333	459 190	11,21
Ganshoren	342 828	121 715	-221 113	-5,40
Jette	356 000	358 550	2 550	0,06
Koekelberg	384 000	140 865	-243 135	-5,94
Oudergem	0	167 260	167 260	4,08
Schaarbeek	633 384	2 507 006	1 873 622	45,76
Sint-Agatha-Berchem	581 365	686 861	105 496	2,58
Sint-Gillis	454 821	452 587	-2 233	-0,05
Sint-Jans-Molenbeek	798 143	678 014	-120 129	-2,93
Sint-Joost-ten-Node	0	753 364	753 364	18,40
Sint-Lambrechts-Woluwe	635 509	765 394	129 885	3,17
Sint-Pieters-Woluwe	388 133	368 657	-19 476	-0,48
Ukkel	3 177 606	7 391	-3 170 215	-77,43
Vorst	48 762	504 042	455 280	11,12
Watermaal-Bosvoorde	380 000	0	-380 000	-9,28
TOTALEN	10 671 079	14 765 636	4 094 557	100
Totalen zonder Brussel	8 726 691	9 682 453	955 762	

Bronnen: rekeningen 2019; gewijzigde begrotingen 2020; rekeningen 2020

In Anderlecht (975 000 euro), de stad Brussel (3 138 795 euro) en Schaarbeek (1 873 622 euro) is de stijging van de werkingsuitgaven het grootst.

In zeven andere gemeenten stijgen de uitgaven eveneens, met een bedrag dat schommelt tussen 0 en 800 000 euro.

In acht gemeenten zijn de werkingskosten gedaald naar aanleiding van de gezondheids crisis. De gemeente Ukkel bijvoorbeeld noteert een daling van de werkingsuitgaven met 3 170 215 euro.

3.5 Overdrachtsuitgaven

3.5.1 Algemeen

Naar aanleiding van de gezondheids crisis stijgen de overdrachtsuitgaven van de rekeningen 2020 voor alle gemeenten samen met 17 339 388 euro. De impact is vooral verdeeld over de **werkingsdotatie aan het OCMW** (3 689 110 euro) en de **andere overdrachten** (13 398 398 euro).

3.5.2 Impact per economische code

Tabel 15 — Impact op de overdrachtsuitgaven van de rekeningen 2020 (per economische code, EUR)

Uitgaven	Rekeningen 2020	Geraamde positieve impact	Geraamde negatieve impact	Netto-impact
		Vermeden uitgaven	Extra uitgaven	
Overdrachten	942 352 610	395 969	17 735 357	17 339 388
Gemeentelijke dotatie aan de politiezone	373 330 909	0	0	0
Werkingsdotatie aan het OCMW	352 517 923	0	3 689 110	3 689 110
Specifieke tegemoetkomingen "ziekenhuislasten"	12 366 838	0	300 000	300 000
Tekort van de ziekenhuizen	1 909 620	0	100 000	100 000
Retrocessie subsidie weddeschaal-verhoging	27 383 273	0	0	0
Retrocessie aan het Parkeeragentschap	2 324 417	182 495	0	-182 495
Onwaarden vorige dienstjaren	33 568 724	0	34 376	34 376
Andere overdrachten	138 950 906	213 474	13 611 872	13 398 398

Bronnen: rekeningen 2019; gewijzigde begrotingen 2020; rekeningen 2020

Voor de **werkingsdotatie aan het OCMW** zijn de uitgaven gestegen met 3 689 110 euro wegens de toenemende tekorten van de OCMW's. De stijging van de tegemoetkoming voor het **tekort van de ziekenhuizen** en van de **specifieke tegemoetkomingen ziekenhuislasten** is beperkt tot respectievelijk 300 000 en 100 000 euro. De gezondheids crisis heeft geen impact op de dotatie aan de politiezone.

De impact van de gezondheids crisis op de **andere overdrachten** bedraagt 13 398 398 euro en omvat:

- de premies en vergoedingen die de gemeenten hebben toegekend aan de handelaars en horecazaken die gesloten moesten blijven wegens de gezondheids crisis. Op die manier wilden de gemeenten hun lokale economie ondersteunen;
- de rechtstreekse subsidies en premies aan gezinnen. Deze subsidies nemen doorgaans de vorm aan van **handelscheques**, **waardebonnen** of **consumptiecheques**¹. Naargelang de gemeenten

¹ De "handelscheques" of "waardebonnen" zijn premies in de vorm van cheques die aan de burgers worden geschonken en die kunnen worden ingeruild

- werden deze cheques uitgedeeld aan de burgers of aan het gemeentepersoneel;
- de subsidies voor de verschillende sectoren (sport, cultuur, kinderopvang...);
 - de steun aan de vzw's of organisaties die zich hoofdzakelijk inzetten voor kansarme of kwetsbare personen die door de lockdown nog meer geïsoleerd geraken, die zich moeilijk kunnen verplaatsen of moeilijk toegang hebben tot levensnoodzakelijke goederen en diensten.

3.5.3 Impact per gemeente

Tabel 16 — Impact op de overdrachtsuitgaven van de rekeningen 2020 (per gemeente, EUR)

Gemeenten	Positieve impact	Negatieve impact	Netto-impact	Impact per gemeente/ totale impact (%)
Anderlecht	0	285 465	285 465	1,61
Brussel	0	5 440 109	5 440 109	30,67
Elsene	0	2 069 588	2 069 588	11,67
Etterbeek	0	742 059	742 059	4,18
Evere	0	254 077	254 077	1,43
Ganshoren	0	235 696	235 696	1,33
Jette	0	291 133	291 133	1,64
Koekelberg	83 500	53 764	-29 736	-0,17
Oudergem	0	677 350	677 350	3,82
Schaarbeek	0	1 431 068	1 431 068	8,07
Sint-Agatha-Berchem	0	28 516	28 516	0,16
Sint-Gillis	98 940	543 004	444 064	2,50
Sint-Jans-Molenbeek	0	12 000	12 000	0,07
Sint-Joost-ten-Node	0	962 120	962 120	5,42
Sint-Lambrechts-Woluwe	99 769	1 403 886	1 304 117	7,35
Sint-Pieters-Woluwe	28 760	2 739 523	2 710 763	15,28
Ukkel	80 000	0	-80 000	-0,45
Vorst	5 000	216 000	211 000	1,19
Watermaal-Bosvoorde	0	350 000	350 000	1,97
TOTALEN	395 969	17 735 358	17 339 388	100
Totalen zonder Brussel	395 969	12 295 249	11 899 280	

Bronnen: rekeningen 2019; gewijzigde begrotingen 2020; rekeningen 2020

De impact op de overdrachtsuitgaven van de rekeningen 2020 bedraagt meer dan 2 miljoen euro voor de stad Brussel (5 440 109 euro), Elsene (2 069 588 euro) en Sint-Pieters-Woluwe (2 710 763 euro).

In twee gemeenten ligt de impact tussen 1 miljoen en 2 miljoen euro, namelijk in Schaarbeek (1 431 068 euro) en in Sint-Lambrechts-Woluwe (1 304 117 euro). In elf gemeenten bedraagt de impact minder dan 1 miljoen euro.

Enkel de gemeenten Koekelberg en Ukkel zien hun overdrachtsuitgaven dalen.

4. VERGELIJKENDE ANALYSE VAN DE IMPACT OP DE GEWIJZIGDE BEGROTINGEN EN DE REKENINGEN 2020

4.1 Totale impact

Tabel 17 — Evolutie van de impact op de ontvangsten en uitgaven tussen de gewijzigde begrotingen en de rekeningen 2020 (EUR)

Gemeenten	Gewijzigde begrotingen 2020	Rekeningen 2020	Verschillen	%
Anderlecht	6 601 213	4 565 878,13	-2 035 334,87	-30,83
Brussel	19 298 518	24 701 946,51	5 403 429,00	28,00
Elsene	6 657 836	6 564 591,63	-93 244,55	-1,40
Etterbeek	1 958 069	2 522 097,66	564 029,16	28,81
Evere	1 514 535	3 198 719,42	1 684 184,48	111,20
Ganshoren	751 375	1 043 163,65	291 788,22	38,83
Jette	1 348 267	1 831 632,72	483 366,00	35,85
Koekelberg	252 380	364 611,74	112 232,00	44,47
Oudergem	1 655 751	2 318 739,84	662 988,58	40,04
Schaarbeek	6 189 652	6 581 698,23	392 046,59	6,33
Sint-Agatha-Berchem	1 200 768	825 174,13	-375 594,07	-31,28
Sint-Gillis	3 709 466	3 689 491,67	-19 974,75	-0,54
Sint-Jans-Molenbeek	2 287 528	2 617 869,81	330 341,81	14,44
Sint-Joost-ten-Node	4 159 376	2 449 952,74	-1 709 423,46	-41,10
Sint-Lambrechts-Woluwe	3 339 396	3 339 396,33	0,00	0,00
Sint-Pieters-Woluwe	3 603 979	3 558 067,21	-45 912,01	-1,27
Ukkel	2 167 692	3 719 332,63	1 551 640,44	71,58
Vorst	1 837 849	1 836 749,43	-1 100,00	-0,06
Watermaal-Bosvoorde	710 232	695 062,18	-15 170,00	-2,14
TOTALEN	69 243 883	76 424 176	7 180 293	10,37

Bronnen: rekeningen 2019; gewijzigde begrotingen 2020; rekeningen 2020

Bovenstaande tabel toont ons in hoeverre de gemeenten de gevolgen van de crisis op hun begroting juist hebben ingeschat.

Eerst en vooral dient te worden herinnerd aan de grote onzekerheid die overheerste bij het begin van de gezondheidscrisis in 2020 en die de verschillen verklaart tussen de initiële ramingen en de daadwerkelijk vastgestelde impact op de rekeningen 2020.

De gewijzigde begrotingen voorzagen in een totale impact van ongeveer 69 miljoen euro terwijl de op de rekeningen geboekte impact 76 miljoen euro bedraagt (10 % of 7,2 miljoen euro meer dus).

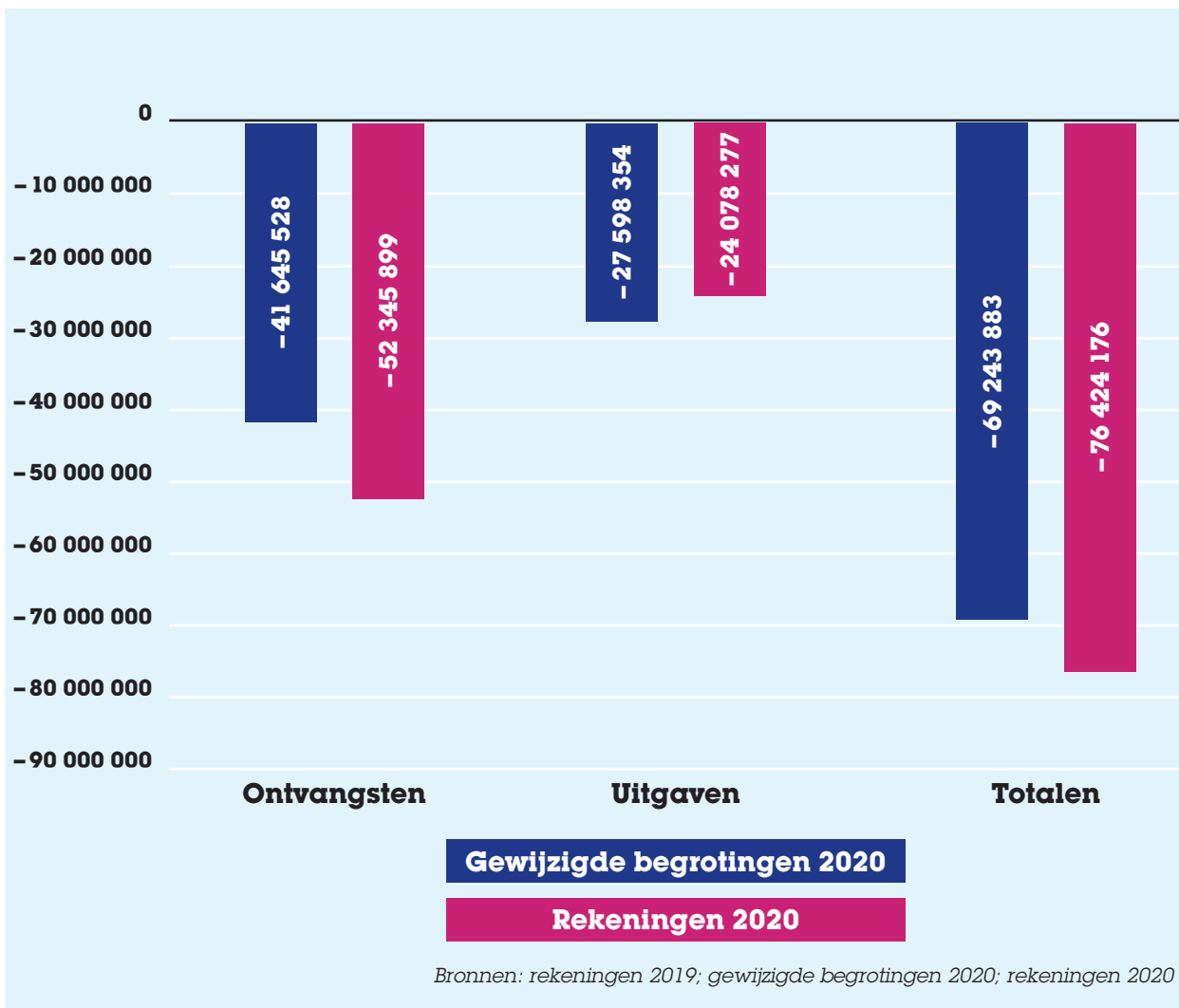
We vestigen evenwel de aandacht op de gemeenten Evere en Ukkel, waar het verschil van de COVID-impact tussen de gewijzigde begrotingen en de rekeningen onderschat werd met respectievelijk 111 % en 72 %.

Wat de gemeente Evere betreft, werd de impact op de ontvangsten onderschat. Het verlies op de ontvangsten uit prestaties en overdrachten werd immers quasi verdrievoudigd.

Wat Ukkel betreft, waren het vooral de ontvangsten uit overdrachten (gemeentelijke belastingen en retributies) die de impact op de rekeningen 2020 de hoogte hebben ingeduwd.

Ook het geval van de gemeente Sint-Joost-ten-Node is vermeldenswaardig, die in tegenstelling tot sommige andere gemeenten de impact met 41 % overschat had, vanwege een daling van de werkings- en overdrachtsuitgaven.

Afbeelding 8 — Evolutie van de impact op de ontvangsten en uitgaven tussen de gewijzigde begrotingen en de rekeningen 2020 (EUR)

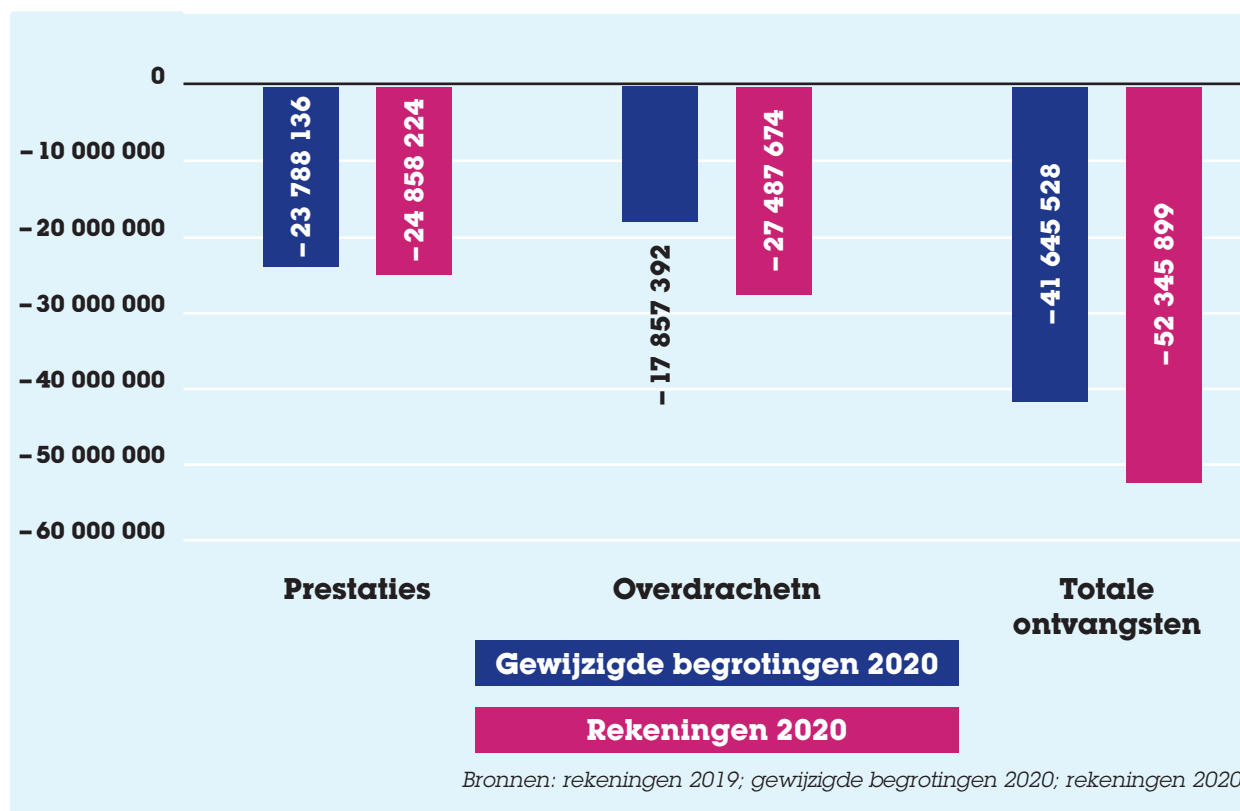

De gemeentelijke ontvangsten werden zwaarder getroffen op de rekeningen 2020 (-52,3 miljoen euro) dan op de gewijzigde begrotingen (-41,6 miljoen euro).

Wat de uitgaven betreft, daalt de impact van 27,6 miljoen euro met 12,8 % op de rekeningen 2020 ten opzichte van de gewijzigde begrotingen, en komt neer op 24 miljoen euro (hetzij een daling van 3,5 miljoen euro).

4.2 Impact op de ontvangsten

Afbeelding 9 — Evolutie van de impact op de ontvangsten per categorie tussen de gewijzigde begrotingen en de rekeningen 2020 (EUR)

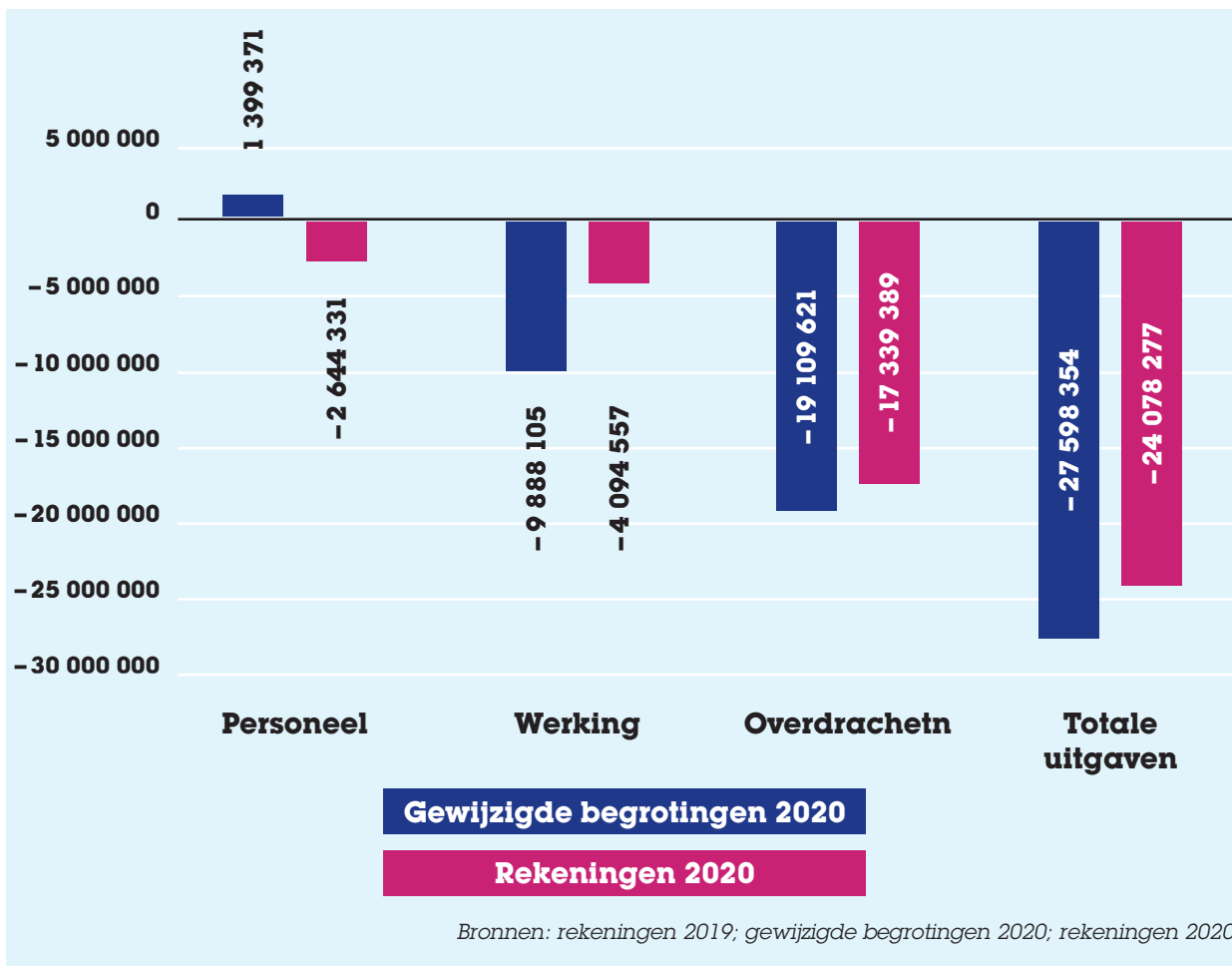
Als we dat meer van nabij bekijken, zien we dat de evolutie van de impact wisselt afhankelijk van de aard van de ontvangsten.

Zo worden wat de ontvangsten uit prestaties betreft, de ramingen op de gewijzigde begrotingen bevestigd op de rekeningen 2020.

Wat de ontvangsten uit overdrachten betreft, lijkt de evolutie ietwat anders te zijn. De impact, die eerst geraamd werd op 17,9 miljoen euro op de gewijzigde begrotingen 2020, werd door de gemeenten bijgesteld naar 27,5 miljoen euro op de rekeningen 2020. Deze evolutie kan voornamelijk worden verklaard door een toename van het verlies op het gebied van gemeentelijke belastingen en retributies, meer bepaald in Ukkel (4,8 miljoen euro), Elsene (1,8 miljoen euro) en Brussel (900 000 euro).

4.3 Impact op de uitgaven

Afbeelding 10 — Evolutie van de impact op de uitgaven per categorie tussen de gewijzigde begrotingen en de rekeningen 2020 (EUR)

De uitgavencategorieën van de gewijzigde begrotingen en die van de rekeningen 2020 vertonen een andere evolutie.

Wat de personeelsuitgaven betreft, hadden de gemeenten op de gewijzigde begrotingen globaal verwacht te zullen besparen wegens de crisis, die de personeelskosten naar verwachting met 1,4 miljoen euro zou doen dalen. Op de rekeningen 2020 is de situatie echter omgekeerd, aangezien de impact van de personeelsuitgaven globaal gezien gestegen is met 2,6 miljoen euro. Deze toename is toe te schrijven aan de stad Brussel. Die had op de gewijzigde begroting voorzien in een daling van de personeelsuitgaven met 3,7 miljoen euro, terwijl dat op de rekening 2020 niet langer het geval is.

Wat de werkingsuitgaven betreft, is de impact in 2020 minder groot gebleken dan oorspronkelijk verwacht: 4,1 miljoen euro, tegenover 10 miljoen euro. We vestigen de aandacht op de gemeente Ukkel, die 3,1 miljoen extra besparingen meent te hebben gedaan op deze kosten ten opzichte van haar eerste raming.

De impact op de overdrachtsuitgaven daalt dan weer (1,8 miljoen euro of 9,3 %). Hierbij is de gemeente Elsene het vermelden waard, die de andere overdrachten ziet evolueren van 4 miljoen euro naar 2 miljoen euro op de rekening 2020.

CONCLUSIES

De crisis heeft de gemeentelijke financiën voor de rekeningen van 2020 zwaar getroffen, met een impact die oploopt tot 76 miljoen euro, terwijl de gemeenten bij de laatste begrotingswijzigingen in 2020 deze impact op slechts 69 miljoen euro hadden geraamd.

Deze impact komt overeen met 52,3 miljoen euro minder ontvangsten en 24,1 miljoen euro bijkomende uitgaven.

Dientengevolge hebben drie gemeenten (Sint-Agatha-Berchem, Evere en Sint-Joost-ten-Node) geen of onvoldoende reserves om het met de gewone reserves aangevulde gecumuleerde resultaat in evenwicht te houden. Zij leven de "versoepelde" regel inzake begrotingsevenwicht niet na.

De analyse toegespitst op de impact per inwoner toont aan dat niet alle gemeenten even hard getroffen worden door de gezondheids crisis, en dat dit feit los staat van hun specifieke kenmerken. Het lijkt immers moeilijk te zijn een groepering per gelijkaardig sociaaleconomisch profiel te maken. De impact per inwoner voor alle 19 gemeenten samen bedraagt 62,73 euro in 2020.

Uit de analyse per ontvangstencategorie blijkt dat vooral de ontvangsten uit prestaties op het vlak van onderwijs, huurgelden en parkeren getroffen worden, evenals de ontvangsten uit administratieve belastingen en retributies. De uitgaven voor overdrachten met het oog op de verhoging van de dotatie aan de OCMW's, de toekenning van premies en vergoedingen aan handelaars en horeca-etablisementen ter ondersteuning van de lokale economie in de gemeenten, de toekenning van rechtstreekse subsidies en premies aan gezinnen en de steun aan vzw's en organisaties zijn de zwaarst getroffen uitgaven. We merken op dat het effect van de gezondheids crisis op de dotatie aan de OCMW's nog dreigt toe te nemen voor de begrotingen 2021 van de gemeenten.

Tot slot, zoals in de inleiding staat, delen we mee dat deze analyse zal worden bijgewerkt zodra de gegevens met betrekking tot de rekeningen 2021 beschikbaar zijn.

AFBEELDINGEN

Afbeelding 1— Impact op het resultaat van het eigen dienstjaar (rekeningen 2020, EUR).....	8
Afbeelding 2— Impact op het gecumuleerde resultaat (rekeningen 2020, EUR).....	9
Afbeelding 3— Staat van de eigen middelen: gecumuleerd resultaat en gewone reserves in 2020 (per gemeente, EUR).....	13
Afbeelding 4— Gecumuleerd resultaat aangevuld met de gewone reserves voor 2020 (per gemeente, EUR).....	14
Afbeelding 5— Totale impact per inwoner in 2020 (per gemeente, EUR).....	17
Afbeelding 6— Impact op de ontvangsten per inwoner in 2020 (per gemeente, EUR).....	19
Afbeelding 7— Impact op de uitgaven per inwoner in 2020 (per gemeente, EUR).....	21
Afbeelding 8— Evolutie van de impact op de ontvangsten en uitgaven tussen de gewijzigde begrotingen en de rekeningen 2020 (EUR).....	38
Afbeelding 9— Evolutie van de impact op de ontvangsten per categorie tussen de gewijzigde begrotingen en de rekeningen 2020 (EUR).....	39
Afbeelding 10— Evolutie van de impact op de uitgaven per categorie tussen de gewijzigde begrotingen en de rekeningen 2020 (EUR).....	40

TABELLEN

Tabel 1— Resultaat van het eigen dienstjaar in 2020 (per gemeente, EUR)	10
Tabel 2— Gecumuleerd resultaat in 2020 (per gemeente, EUR)	11
Tabel 3— Het met de gewone reserves aangevulde gecumuleerde resultaat voor 2020 (per gemeente, EUR)	12
Tabel 4— Totale impact per inwoner in 2020 (per gemeente, EUR)	16
Tabel 5— Impact op de ontvangsten per inwoner in 2020 (per gemeente, EUR)	18
Tabel 6— Impact op de uitgaven per inwoner in 2020 (per gemeente, EUR)	20
Tabel 7— Impact op de ontvangsten uit prestaties van de rekeningen 2020 (per economische code, EUR)	22
Tabel 8— Impact op de ontvangsten uit prestaties van de rekeningen 2020 (per gemeente, EUR)	24
Tabel 9— Impact op de ontvangsten uit overdrachten van de rekeningen 2020 (per economische code, EUR)	26
Tabel 10— Impact op de ontvangsten uit overdrachten van de rekeningen 2020 (per gemeente, EUR)	28
Tabel 11— Impact op de personeelsuitgaven van de rekeningen 2020 (per economische code, EUR)	30
Tabel 12— Impact op de personeelsuitgaven van de rekeningen 2020 (per gemeente, EUR)	31
Tabel 13— Impact op de werkingsuitgaven van de rekeningen 2020 (per economische code, EUR)	32
Tabel 14— Impact op de werkingsuitgaven van de rekeningen 2020 (per gemeente, EUR)	34
Tabel 15— Impact op de overdrachtsuitgaven van de rekeningen 2020 (per economische code, EUR)	35
Tabel 16— Impact op de overdrachtsuitgaven van de rekeningen 2020 (per gemeente, EUR)	36
Tabel 17— Evolutie van de impact op de ontvangsten en uitgaven tussen de gewijzigde begrotingen en de rekeningen 2020 (EUR)	37

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	5
KERNBOODSCHAPPEN	6
1. COVID-IMPACT IN 2020	8
1.1 Impact op het resultaat van het eigen dienstjaar met functionele overboekingen	8
1.2 Impact op het gecumuleerde resultaat	9
1.3 Naleving van de versoepelde regel inzake begrotingsevenwicht	10
1.3.1 Wat betreft het resultaat van het eigen dienstjaar met functionele overboekingen	10
1.3.2 Wat betreft het gecumuleerde resultaat	11
1.3.3 Wat betreft het met de gewone reserves aangevulde gecumuleerde resultaat	12
1.4 Staat van de eigen middelen in 2020 (gecumuleerd+gewone reserves)	13
2. IMPACT PER INWONER IN 2020	15
2.1 Totale impact per inwoner	16
2.2 Impact ontvangsten per inwoner	18
2.3 Impact op de uitgaven per inwoner	20
3. ANALYSE VAN DE IMPACT VAN DE GEZONDHEIDSCRISIS OP DE REKENINGEN 2020 PER ONTVANGSTEN- EN UITGAVENCATEGORIE	22
3.1 Ontvangsten uit prestaties	22
3.1.1 Algemeen	22
3.1.2 Impact per economische code	22
3.1.3 Impact per gemeente	24
3.2 Ontvangsten uit overdrachten	25
3.2.1 Algemeen	25
3.2.2 Impact per economische code	26
3.2.3 Impact per gemeente	28
3.3 Personeelsuitgaven	29
3.3.1 Algemeen	29
3.3.2 Impact per economische code	30
3.3.3 Impact per gemeente	31
3.4 Werkingsuitgaven	32
3.4.1 Algemeen	32
3.4.2 Impact per economische code	32
3.4.3 Impact per gemeente	34
3.5 Overdrachtsuitgaven	35
3.5.1 Algemeen	35
3.5.2 Impact per economische code	35
3.5.3 Impact per gemeente	36

4. VERGELIJKENDE ANALYSE VAN DE IMPACT OP DE GEWIJZIGDE BEGROTINGEN EN DE REKENINGEN 2020	37
4.1 Totale impact	37
4.2 Impact op de ontvangsten	39
4.3 Impact op de uitgaven.....	40
CONCLUSIES	43
AFBEELDINGEN	44
TABELLEN.....	45

Titel van het werk

Focus BPB nr. 10 – Brussel Plaatselijke Besturen

Redactie

Directie Lokale Financiën
lokalefinancien@gob.brussels

Lay-out

Brussel Plaatselijke Besturen – Cel Communicatie

Cover

Brussel Synergie – Directie Communicatie

Verantwoordelijke uitgever

Rochdi Khabazi, Directeur-generaal

Contact

Brussel Plaatselijke Besturen
Sint-Lazarusplein 2
1035 Brussel
com.bpb@gob.brussels
www.plaatselijke-besturen.brussels

Wettelijk depot: 2022/14.404/4

© 2022 GOB – Brussel Plaatselijke Besturen – Alle rechten voorbehouden

#10
06 - 2022

FOCUS

BRUSSEL PLAATSELIJKE BESTUREN GEWESTELIJKE OVERHEIDSDIENST BRUSSEL

Sint-Lazarusplein 2 • 1035 Brussel
T +32 (0)2 204 21 11

plaatselijke-besturen@gob.brussels
www.plaatselijke-besturen.brussels
www.overheidsdienst.brussels